

KONSOLIDEERIMISGRUPI MAJANDUSAASTA ARUANNE

01.01.2018 - 31.12.2018

TÕRVA VALLAVALITSUS

Aadress:	Kevade 1 68605 TÕRVA
Reg.kood	77000418
Telefon:	372 76 65 310
Elektronpost	torva@torva.ee
Interneti kodulehekülg	www.torva.ee
Tegevjuht	Vallavanem Mairo Ruusmann
Audiitor	AMC Audit OÜ

Sisukord

TEGEVUSARUANNE	3
Vallavanema pöördumine.....	3
Konsolideerimisgrupi koosseis.....	4
Konsolideerimisgrupi peamised finantsnäitajad	5
Ülevaade majanduskeskkonnast (Eesti Vabariik tervikuna).....	6
Ülevaade konsolideerimisgrupi tegevusest 2018. aastal.....	8
Ülevaade valitseva ja olulise mõju all olevate äriühingute ja sihtasutuste kohta	19
Ülevaade sisekontrollisüsteemist ja tegevusest siseaudito korraldamisel.....	20
Ülevaade finantsriskide juhtimisest.....	21
KONSOLIDEERIMISGRUPI RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE	22
Konsolideeritud bilanss	22
Konsolideeritud tulemiaruanne.....	23
Konsolideeritud rahavoogude aruanne	24
Konsolideeritud netovara muutuste aruanne	25
Raamatupidamise aastaaruande lisad	29
Lisa 1 Raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtted	29
Lisa 2 Raha ja selle lähendid	33
Lisa 3 Maksud, lõivud, trahvid	33
Lisa 4 Muud nõuded ja ettemaksed	34
Lisa 5 Osalused sihtasutustes	35
Lisa 6 Osalused tütarettevõtetes	35
Lisa 7 Kinnisvarainvesteeringud	36
Lisa 8 Materiaalne põhivara	36
Lisa 9 Immateriaalne põhivara	37
Lisa 10 Bioloogilised varad	37
Lisa 11 Muud kohustised ja saadud ettemaksed	38
Lisa 12 Laenukohustised	38
Lisa 13 Saadud toetused	40
Lisa 14 Tulud kaupade ja teenuste müügist.....	41
Lisa 15 Muud tegevustulud	41
Lisa 16 Antud toetused	42
Lisa 17 Tööjõukulud.....	42
Lisa 18 Muud tegevuskulud	43
Lisa 19 Seotud osapooled.....	44
Lisa 20 Tingimuslikud kohustised.....	45
Lisa 21 Selgitus eelarve täitmise aruande kohta.....	46
Lisa 22 Tõrva Vallavalitsuse konsolideerimata aruanded	49
ALLKIRI MAJANDUSAASTA ARUANDELE	53

TEGEVUSARUANNE

Vallavanema pöördumine

2018. aasta majandusaasta aruanne on esimene Tõrva valla majandusaasta aruanne. Toimunud haldusreform liitis endised Helme, Hummuli ja Põdrala valla ning Tõrva linna ühiseks Tõrva vallaks, kus on rohkem kui 6000 elanikku.

Kuna liitumine toimus ühise otsusena ja suurem osa endisi vallavanemaid jäi edasi omavalitsussüsteemi, on uue valla tööle saamine toimunud suuremate viperusteta. Loodud vald annab uued ja suuremad võimalused kogu piirkonna arenguks, investeringute leidmiseks, töökohtade loomiseks ja elanike heaoluks.

Majandusaasta aruande tegevusaruandest leiate Tõrva linna suuremad ettevõtmised ja kordaminekud 2018. aastal. Kahtlemata oli 2018. aasta üks suuremaid teemasid uus keskväljak. Pärast 20 aastat ootamist on meil uus linnasüda, mille elanikud võtsid koheselt omaks ning mis sai juba esimesel aastal inimeste kogunemiskohaks ja mis on nüüd ka paljude ürituste toimumise kese.

2018. aasta on Tõrva vallale olnud tegus erinevates valdkondades. Näiteks on hoogsalt tegeletud erinevate teede remontimisega, eriti pandi 2018. aastal rõhku kruusateede korrashoiule, sest maal elavad inimesed peavad saama oma kodust liikuma ja heade teedevõrgustik ning korras teed on äärmiselt oluline, kui tahame, et inimesed elaksid ka väljaspool suuremaid asulaid. 2018. aasta suurematest tegevustest saab lähemalt lugeda järgmistes peatükkides.

Kahtlemata on inimesed iga valla jaoks kõige olulisemad. Tõrva piirkond saab küll uhkust tunda oma tublide ja tegusate inimeste üle, kes saavutasid 2018. aastal väga palju. Näiteks sai Tõrva Gümnaasiumi ajalooõpetaja Eve Tilk Valgamaa aasta õpetajaks, Tõrva Gümnaasiumi õpilane Grete-Lisette Gulbis võitis oma kavandiga juubelilaulupeole pühendatud mündikonkursi ja Tõrvast pärit odaviskaja Magnus Kirt tegi rahvusvahelistel võistlustel hiilgavaid tulemusi ning valiti ka aasta meessportlaseks. Ja need on kõigest mõned üksikud näited meie tublidest inimestest ja nende saavutustest. Oleme küll mõõtudelt väike vald, aga justnimelt meie endi inimesed on need, kes meid suureks teevad ja kelle üle saame uhkust tunda!

Maido Ruusmann

Vallavanem

Konsolideerimisgrupi koosseis

Konsolideerimisgruppi kuuluvad Tõrva Vallavalitsus, OÜ Tõrva Tervisekeskus, OÜ Tõrva Veejõud ja SA Tõrva Haigla. OÜ Helme Teenus kuulus konsolideerimisgruppi kuni 01.03.2018.a.

A Konsolideeriva üksuse struktuur

Allüksuse nimetus	Töötajate keskmine arv majandusaastal	Töötasude kogusumma majandusaastal eurodes
TÕRVA VALLAVALITSUS KOKKU	283	3 299 571
Vallavalitsus	52	776 662
Vallavalitsuse hallatavad allasutused (18):	Töötaj.keskm.arv	Töötasude kogusumma
Tõrva Gümnaasium	63	786 264
Põhikoolid (3)	59	625 182
Lasteaed-Algkool	18	189 394
Lasteaiad (3)	48	482 262
Muusikakool	11	132 350
Kultuurimaja	9	76 367
Tõrva Avatud Noortekeskus	7	71 433
Raamatukogud (6)	9	73 108
Helme Koduloomuuseum	1	6 014

B Konsolideeritud üksused

Allüksuse nimetus	Tõrva VV osaluse määr (%)	Töötajate keskmine arv (taandatud täiskohale)	Töötasude kogusumma majandusaastal eurodes
OÜ Tõrva Tervisekeskus	100	8	78 681
SA Tõrva Haigla	100	25	304 493
OÜ Tõrva Veejõud	100	11	112 498
OÜ Helme Teenus (2 kuud 2018.a.)			15 400

Konsolideerimisgrupi tegevjuhtkonna ja kõrgema juhtkonna liikmetele arvestati aruandeaastal tasusid järgmiselt:

	Konsolideerimisgrupi tegev- ja kõrgema juhtkonna keskmine arv	Tasude kogusumma majandusaastal eurodes
Volikogu liikmed (arv)	21	44 888
Vallavalitsuse liikmed	6	170 673*
Asutuse juhid (juhatuse liikmed)	2	52 935**

* Vallavalitsuse liikmete tasude kogusumma kajastub ka tabeli A osa summades

** Asutuse juhtide (juhatuse liige) tasud kajastuvad ka tabeli B osa summades

OÜ Tõrva Veejõud nõukogu liikmetele on makstud tasu 2018.a. 3 400 eurot.

OÜ Tõrva Tervisekeskuse nõukogu liikmetele on makstud tasu 2018.a. 1 885 eurot.

SA Tõrva Haigla nõukogu liikmetele on makstud tasu 2018.a. 1 755 eurot.

Konsolideerimisgrupi peamised finantsnäitajad

(tuh.eurot)

	2018	2017
Bilansi näitajad		
Varad aasta lõpus	24 476	24 422
Kohustised aasta lõpus	3 718	5 018
Netovara aasta lõpus	20 758	19 404
Tulemiaruaande näitajad		
Tegevustulud	12 432	10 431
Tegevuskulud	11 049	10 863
Tegevustulem	1 383	-432
Muud näitajad		
Põhivarainvesteeringute maht	1 780	1 169
Likviidsus (likviidsed varad/lühiajalised kohustised)	1,52	0,58
Lühiajaline maksevõime (käibevara/lühiajalised kohustised)	2,11	1,02
Kohustuste osakaal varadest	15%	21%
Laenukohustuste osakaal varadest	13%	12%
Piirmäärade täitmine arvestusüksuse konsolideeritud näitajate alusel		
Põhitegevuse tulem*	1 078	483
Netovõlakoorumus (võlakohustus - likviidsed varad)	1 953	1 361
Netovõlakoorumuse ülemmäär**	6 466	5 970
Piirmäärade täitmine arvestusüksuse konsolideerimata näitajate alusel		
Põhitegevuse tulem*	964	444
Netovõlakoorumus (võlakohustused-likviidsed varad)	2 106	2 082
Netovõlakoorumuse ülemmäär**	5 783	4 909

*Põhitegevuse tulem – põhitegevuse tulude ja kulude vahe (ei tohi olla negatiivne)

** Netovõlakoorumuse ülemmäär – kas väiksem kui 6-kordne põhitegevuse tulude ja kulude vahe või 60% põhitegevuse tuludest (valitud variantidest suurem näitaja).

Ülevaade majanduskeskkonnast (Eesti Vabariik tervikuna)

Näitaja	Viimane avaldatud vaatlusperiood	Väärtus	Muutus võrreldes eelmise perioodiga, %	Muutus võrreldes eelmise aasta sama perioodiga, %
Rahvaarv	1. jaanuar 2019	1 323 824	0,4	
	1. jaanuar 2018	1 318 705		
Keskmine brutokuupalk	2018	1 310 eurot	7,3	9,4
	2017	1 221 eurot	6,5	
	Detsember 2018	1 455 eurot	6,3	
	Detsember 2017	1 330 eurot	6,3	
Töötuse määr, %	2018	5,4		
	IV kvartal 2018	4,4		
Tarbijahinnaindeksi muutus, %	2018		3,4	
	2017		3,4	
Ehitushinnaindeksi muutus, %	2018		1,7	
	2017		1,5	
Tööstustoodangu mahuindeksi muutus, %	2018		4,1	
	2017		7,7	
SKP jooksevhindades	2018	25 657 mln eurot		
	2017	23 002 mln eurot		

2018. aastal oli SKP jooksevhindades 26 miljardit eurot.

Enamikku valdkondi haaravat kasvu mõjutas kõige rohkem ehituse, töötleva tööstuse ning kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus. Märkimisväärse osa andsid majanduskasvu veel veonduse ja laonduse ning info ja side tegevusalad. Kõikidel nimetatud tegevusaladel olid 2018. aastal head tulemused. Aasta kokkuvõttes pidurdas majanduskasvu märgatavalt vaid põllumajandus, metsandus ja kalandus. Eelkõige oli selle põhjus tegevusala näitajate tagasiminekuks aasta teisel poolel.

Ehituse tegevusala lisandväärtus suurenes 2018. aastal 18,6%. Nii kiire oli tegevusala lisandväärtuse kasv viimati 2011. aastal, kui majandus alles hakkas kriisist taastuma. Lisandväärtus suurenes kiiresti veel kutse-, teadus- ja tehnikategevuse (13,3%), info ja side (10,6%), veonduse ja laonduse (9,2%) ning mäetööstuse (8,7%) tegevusalal. Eesti majanduse suurima tegevusala ehk töötleva tööstuse lisandväärtuse kasv kiirenes lõppenud aastal 5,3%-ni. Kaubanduse tegevusala lisandväärtus suurenes aasta 0,9%.

Netoototemaksud jäid 2017. aastal püsima eelnenud aasta tasemele, kuid 2018. aastal kasv taastus. Jooksevhindades suurenesid netoototemaksud 6,9% ja hinnamõju arvesse võttes 2,2%. Kaupade ja teenuste eksport suurenes 2018. aastal 4,3% eelkõige teenuste ekspordi kasvu tõttu. Kuigi võrreldes 2017. aastaga see veidi aeglustus, suurenes teenuste eksport 5,6%. Enim mõjutas seda arvuti- ja transporditeenuste eksport. Kaupade eksport suurenes 3,6%. Suurema osa sellest andis arvutite, elektroonika- ja optikaseadmete ning mootorsõidukite, haagiste ja poolhaagiste väljavedu. Kaupade ja teenuste import suurenes 6,1%, mis on viimase kuue aasta kiireim tempo. Peamiselt mõjutas seda mujal klassifitseerimata masinate ja seadmete ning põhifarmaatsiatoodete ja ravimpreparaatide sissevedu. Reisi- ja transporditeenuste impordi toel suurenes teenuste import 11,6%. Netoeksport ulatus 2018. aastal 904 miljoni euroni, mis on 3,5% SKP-st.

Viimase kuue aasta parim oli ka sisemajanduse nõudlus, mis suurenes 5,3%. Kõige enam mõjutas seda eratarbimine, mis suurenes 2018. aastal 4,6%. Viimati suurenes eratarbimine nii kiiresti majandusbuumi tipus 2007. aastal. Aasta esimesel poolel languses olnud investeeringud hakkasid aasta teisel poolel taas tõusma. Aasta kokkuvõttes suurenesid investeeringud 3,3%, mis on viimaste aastate võrdluses siiski väga hea tulemus. Suurima osa kasvust andsid mittefinantsettevõtete investeeringud hoonetesse ja rajatistesse ning kodumajapidamiste investeeringud eluruumidesse. Vähenesid mittefinantsettevõtete ja valitsemissektori investeeringud transpordivahenditesse. Valitsemissektori lõpptarbimis kulutused suurenesid 2018. aastal 0,3%.

SKP kasv ületas ka 2018. aastal hõivatute arvu suurenemist. Sellest tulenevalt suurenes tootlikkus hõivatu kohta 2,6%. Töötatud tundide arv 2018. aastal vähenes, mistõttu suurenes tootlikkus töötatud tunni kohta 5,3%. Palgasurve püsis ka 2018. aastal ja seetõttu suurenes kiiresti tööjõu ühikukulu, mis 6% juures ületas ka tootlikkuse kasvu töötatud tunni kohta.

Allikas: Statistikaamet

Ülevaade konsolideerimisgrupi tegevusest 2018. aastal

Haldusreformi eesmärk oli toetada kohaliku omavalitsuse üksuse võimekuse kasvu kvaliteetsete avalike teenuste pakkumisel. 2018. aasta oli suuresti nn ülemineku aasta ühinenud omavalitsustel, kus moodustus uus territoriaalne tervik. Arvestada tuli piirkonna eripäradega. Uue valla tegevuse aluseks oli ühinemisleping, milles lepidi kokku ühinejate jaoks olulisemad küsimused ja tuleviku investeringud. Samuti oli ühinemislepingus kokku lepidu aluseks uuele arengukavale ja eelarvestrateegiale.

Valitsemine

Seoses Tõrva linna, Helme, Hummuli ja Põdrala valla ühinemisega ja vastavalt Tõrva Vallavolikogu 31.10.2017 otsusele nr 28 lõpetati Tõrva Linnavalitsuse, Tõrva Linna Sotsiaalabiameti, Helme Vallavalitsuse, Hummuli Vallavalitsuse ja Põdrala Vallavalitsuse tegevus 31. detsembril 2017. aastal ning moodustati alates 1. jaanuarist 2018 ametiasutusena Tõrva Vallavalitsus. 2018. aasta oli Tõrva valla jaoks suuresti struktuuride korrastamise ja ümberkorralduste aeg.

Tõrva Vallavolikogu istungeid toimus 2018. aastal 12, võeti vastu 52 määrust ja 45 otsust. Uuendati hallatavate asutuste põhimäärusi ja võeti vastu uusi määrusi (nt sotsiaalhoolekandeline abi osutamise kord, finantsjuhtimise kord, hankekord jm). Valmis Tõrva valla arengukava ja eelarvestrateegia aastateks 2019–2023.

Tõrva Vallavalitsuse istungeid toimus 2018. aastal 54, võeti vastu 10 määrust ja 661 korraldust.

2018. aasta alguses korraldati Tõrva valla uue sümboolika konkurss. Tähtajaks laekus kokku 44 tööd erinevatelt autoritelt. 24.02.2018 toimus uues bussijaamas rahvahääletus, et teada saada inimeste eelistused. Seejärel kutsuti kokku sümboolikakonkursi komisjon, kes valis välja tugevamad tööd, mille vahel hääletati. Koostöös Riigikantseleiga selgitati nimetatud tööde vastavust heraldikanõuetele ning paluti autoritel teha parandusi töödes, et need vastaks Riigikantselei poolt juhendatud põhitõdedele. 16.10.2018 toimunud Tõrva valla volikogus kinnitati valla uueks sümboolikaks kavand nr 3. Preemiad maksti välja vastavalt sümboolikakonkursi tingimustele ja komisjoni hääletatud pingereale.

Valla ehitus- ja keskkonnaalane tegevus

Ehitus- ja planeerimistegevust ning keskkonna ja maadega seotud toiminguid korraldab Tõrva vallas keskkonna- ja ehitusosakond.

Ajavahemikus 2018–2023 pööratakse tähelepanu loodus- ja keskkonnakaitsele. Eesmärk on tagada inimesi rahuldav tervislik keskkond ja majanduse arendamiseks vajalikud ressursid loodust oluliselt kahjustamata, arvestades ning säilitades maastike ja elustike mitmekesisust ning majanduse arengutaset.

Ehitustegevus

Projekteerimistingimusi väljastati 28, ehituslubasid 35, kasutuslubasid 27, ehitusteatisi 62 ja kasutusteatisi 35.

2018. aasta veebruaris valmis Tõrva keskväljak. Tegevust keskväljaku rekonstrueerimiseks alustati 2014. aastal. Tõrva uus keskväljak oli esimene Eesti Vabariik 100 ja Eesti Arhitektide Liidu arhitektuuriprogrammi „Hea avalik ruum“ raames korrastatud linnaväljak. Keskväljaku ehitas Merko Infra AS. Planeeritud tööde käigus rekonstrueeriti täielikult Tõrva keskväljak ning rajati uus bussijaama hoone. Avati vaade ja ligipääs Veskijärvele ning rajati paisjärve äärde linna sümbolehitusena Tõrva Ahi (tõrva tootmist imiteeriv ahi). Keskväljak muutus mänguliseks väljakute koosluseks, kus väljakuid eristab erinevatesse mustritesse laotud kivisillutised. Tõrva keskväljaku maksumus kokku (projekteerimine, ehitus, järelevalve, projektijuhtimine ja muud seotud tööd) oli 2 736 000 eurot, millest ehituse maksumus oli 2 476 000 eurot (summad on koos käibemaksuga).

2018. aasta märtsis sõlmiti leping Tõrva-Roobe valgustatud kergliiklustee projekteerimiseks. Projekt valmis oktoobris. Projekteerimistööde maksumus oli 15 336 eurot. Oktoobris viidi läbi ehitustööde hange ja parima pakkumuse tegi AS Valmap Grupp. Tööde maksumus oli 307 746 eurot. Novembris sõlmiti Riigi Tugiteenuste Keskusega toetusleping, mille kohaselt toetab RTK kergliiklustee ehitamist 216 852 euroga. 2018. aasta lõpuks teostati ehitustöid 115 174 euro eest. Teostati Tõrvas, Tartu 12 korterelamu osaline lammutamine, sest 4 korterit (nr.1–4) olid varisemiohu tõttu elamiskõlbmatud. Tõrva vald oli Tartu 12 korterite 1, 2, 3, 4, 7 ja 12 omanik. Kõik nimetatud korterid olid tühjad. Tööde maksumus oli 27 480 eurot, omanikujärelevalve 821 eurot. Kredex-i toetus oli 19 200 eurot.

Jätkusid tööd muinsuskaitse-alustel objektidel. Barclay de Tolly mausoleumi katuse ja fassaadide remonditööde maksumus koos omanikujärelevalvega oli 16 392 eurot. Helme linnuse varemete konserveerimistööde maksumus oli 19 455 eurot. Muinsuskaitseamet maksis toetust 13 000

eurot. Algasid ka Helme kiriku varemete konserveerimistööd, mille maksumus oli 18 000 eurot ja muinsuskaitseameti toetus oli 15 000 eurot.

2019 aastal jätkuvad tööd samadel objektidel. Barclay de Tolly mausoleumi siseruumide remonditöödeks on Tõrva valla eelarves planeeritud 10 000 eurot. Helme linnuse varemete konserveerimistööde jätkamiseks 9 000 eurot. Muinsuskaitseameti toetus 12 000 eurot. Helme kiriku varemete konserveerimistööde jätkamiseks 3000 eurot. Muinsuskaitseameti toetus 18 000 eurot.

Tõrva-Roobe kergliiklustee ehitustööd jätkuvad kevadel. Valmimise tähtaeg juuni 2019.

Alustatakse Tõrva-Helme ja Helme-Linnaküla kergliiklusteede valgustuse projekteerimist. Tõrva-Helme lõigu valgustus on plaanis välja ehitada 2019 a jooksul. Tõrva valla eelarveks on selleks planeeritud 80 000 eurot.

2019 aasta jaanuaris tegi SA Keskkonnainvesteeringute Keskus positiivse otsuse Ühtekuuluvusfondist toetuse saamiseks projektile „Tõrva valla tänavavalgustuse renoveerimine“ Projekti kogumaksumus on 868 442,70 eurot, millest valla omafinantseering on 303 954,94 eurot. Projekti käigus rekonstrueeritakse Tõrva valla territooriumil 416 tänavavalgustuse punkti rakendades nende projekti elluviimise tulemusel tänapäevaseid LED tehnoloogial baseeruvaid tänavavalgustuslampe. Projekti kavandatav elluviimise tähtaeg on 01.05.2019 – 31.01.2021.

Vallaplaneering

Eesmärk oli üldplaneeringu algatamine ja detailplaneeringute ülevaatamine.

Augusti- ja septembrikuu volikogu istungitel lõpetati 13. detailplaneeringu koostamine, mis algatati enne hetkel kehtivat planeerimiseseaduse jõustumist 1. juulil 2018. aastal. Planeeringud lõpetati, sest arendajatel polnud soovi planeeringute koostamist jätkata.

Tõrva Vallavolikogu 18.09.2018 otsusega nr 33 algatati Tõrva valla üldplaneeringu ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamine. Detsembrikuuks valmisid üldplaneeringu lähteseisukohad ja keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsus, mis saadeti arvamuste ja ettepanekute saamiseks erinevatele ametkondade ja organisatsioonidele. 2019. aasta märtsikuus viidi läbi hange Tõrva valla üldplaneeringu ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise koostaja leidmiseks. Hanke võitis Hendrikson ja Ko. Üldplaneeringu sisuline koostamine algab aprilli keskel.

Tõrva Vallavalitsuse 31.10.2018 korraldusega nr 589 kehtestati Hummuli alevikus Soe tee 12 ja lähiümbruse detailplaneering. Detailplaneeringu koostamise eesmärk on laiendada ja rekonstrueerida Soe tee 12 maaüksusel (20801:003:0940) paiknevaid hooneid, et hakata olemasolevates hoonetes käitlema väetisi mahus kuni 15 000 tonni aastas. Keemilisi reaktsioone

tootmisprotsessis ei toimu, toorained tuuakse kohale ning soovitud omadustega väetis saadakse komponentide õiges koguses doseerimise ja kokku segamisega. Planeeringuga lahendatakse ehitiste teenindamiseks vajalike teede, parklate, tehnovõrkude ja rajatiste asukohad ning vajadusel määratakse kitsendused ja servituutide seadmise vajadus. Planeeringuala pindala on ca 7,7 ha

Tõrva Vallavalitsuse 6.12.2018 korraldusega nr 629 algatati Hummuli alevikus Veski 1 detailplaneering. Detailplaneeringu eesmärk on kinnistu jagamine kruntideks kontorihoone, parkla ja seda ümbritseva pargi rajamiseks. Samuti kergliiklustee ning Hummuli-Ransi ja Astra tee ristmikuosa teenindamiseks. Planeeringuga määratakse kruntidele ehitusõigus ja sihtotstarve, tehniliste kommunikatsioonide lahendus ja paiknemine, haljastuse ja heakorrapõhimõtted ning lahendatakse juurdepääsude paiknemine ja liikluskorraldus. Läbi detailplaneeringu koostamise selgitatakse välja avaliku huvi olemasolu ja planeeringuala terviklik lahendus. Detailplaneeringu koostamise leidmiseks viidi läbi hange, mille võitis Hendrikson ja Ko.

Jätkub ka internaatkooli maaüksuse detailplaneeringu koostamine. Läbi viidi keskkonnamõju strateegilise hindamise eelhindang.

Jäätmemajandus

Eesmärk on eeskujuliku ja kaasaegse jäätmemajanduse arendamine.

Tõrva Vallavolikogu 18.09.2018 otsusega nr 31 võeti vastu Tõrva valla ühine jäätmehoolduseeskiri.

Aprillikuus võeti OÜ Helme Teenuselt üle Helme Ühisjäätmejaama töö korraldamine. Aasta lõpus paigaldati jäätmejaama väliterritooriumile lisavalgustus, samuti toodi elekter hoonesse, kus hoitakse inimestele taaskasutamiseks raamatuid, riideid jm ning suurjäätmeid.

2018. aastal toimus Valgamaa Omavalitsuste Liidu ja Tõrva valla koostöös tasuta eterniidi ära andmisele registreerimine, seda maapiirkondades. Kirja pani ennast 40 inimest. Projekti rahastab KIK ning eterniidi äravedu toimub 2019. aasta suvel.

Valla territoorium on kaetud avalikult kasutatavate konteineritega (paber ja papp/kartong, klaas, segapakend).

Maakorraldus

Kõigi maakorralduslike tegevuste aluseks on olnud toimingute kooskõlla viimine uue olukorraga. Toimingud, mida varem teostas riigi nimel maavanem, anti üle maa-ametile. Maa-ametis omakorda tegelevad erinevate toimingutega erinevad osakonnad. Kohalike omavalitsuste liitmisega tuleb lõpule viia poolelijäänud toimingud maade erastamisel, tagastamise,

munitsipaal- ja riigimaade vormistamisel. Viimane maa tagastamine viidi lõpule 2018. aastal. Samuti sai lõpule viidud kaks ostueesõigusega erastamist, mis olid erinevatel põhjustel paar aastakümnet viibinud. Üks ostueesõigusega erastamine on lõppjärgus. Päevakorda tulevad mitmetel põhjustel pooleli jäänud vabade maade ja muud erastamised, mille puhul on toimingute tähtajad aegunud. Neid on lõpule viidud ja tuleb ka edaspidi kohandada kehtiva seadusandlusega. 2018. aastaks kehtestati Tõrva valla territooriumil üldiseks maamaksumääraks 2,5% ja põllumajandusmaalt 2% maa maksustamishinnast. Seda ei muudetud ka 2019. aastaks. Maa-amet viis 2018. aasta lõpus läbi kõigi katastriüksuste pindalade täpsustamise. Uute andmete alusel prognoositav maamaksu summa on 2019. aastal Tõrva vallas 9000 euro võrra suurem kui 2018. aastal. Isikud, kes ei ole rahul uute pindaladega, võivad maa-ametile esitada vastuväiteid. Maa-amet täpsustab vastuväidete alusel uuesti maa pindala ja parandused tuleb kohalikul omavalitsusel sisse viia e-maksuameti andmebaasi. Järjepidevalt on parandatud andmeid aadressandmete süsteemis. 2019. aastal jätkuvad eelnevad tegevused välja arvatud maade tagastamine. Päevakorda tõusevad pooleli jäänud probleemsed toimingud ja ribade erastamised. Viimaste puhul tuleb eelnevalt välja selgitada, kas on tegemist reaalse maaga või ekslikult kaardile kantud piiriveaga. 2017. aasta juulis jõustusid olulised seadusemuudatused maatoimingute alal. Sellest tulenevalt tõuseb päevakorda otsustamine, millised reformimata maad jäetakse riigi ja millised antakse munitsipaalomandisse.

Tõrva vald jätkab osalemist Riigi Tugiteenuste Keskuse hajaasustuse programmis, milles toetatakse vee- ja kanalisatsioonisüsteemide väljaehitamist ning juurdepääsuteede ja autonoomsete elektrisüsteemide rajamist hajaasustusega piirkondade majapidamistes.

Vallamajandus

Teede remont

2018. aastal tehti tänavatel mitmesuguseid ehitus- ja remonditöid. Kevadel remonditi kõik asfaldiaugud. Parimaks pakkujaks osutus OÜ RoadWest. Vähesel määral tehti ka pindamisi Ala ja Taagepera külas. 11,7 km ulatuses tehti kruusateid tolmuwabaks. Parim pakkuja oli kruusateede tolmuwabaks tegemisel Eesti Teed AS. Ühe kilomeetri pakutud hind oli 834 eurot koos käibemaksuga.

Suuremat tähelepanu pöörditi kruusateedele. Parima pakkumuse esitas Valmap Grupp AS. Purustatud kruusa viidi teedele ca 2000 m³ ja looduslikku ca 200 m³ summas 54 000 eurot. Riiska linnaosa sai osaliselt uue asfaltkatte ja osaliselt uue tolmuwabaga kõva katte. Tööd teostati

koostöös vee- ja kanalisatsioonitööde teostajaga, millest toruehitaja taastas oma osa ja vald ülejäänud.

Soojuspumpade ostmine

Tõrva kinomajale paigaldati kolm õhksoojuspumpa. Kuna hoonet kasutatakse tsükliliselt, oli parim kütmissviis õhksoojuspumpadega. Hankes esitati viis pakumust, parim pakkuja oli Viljandi Õhumeister OÜ summaga 6588 eurot.

Soojuspumbad osteti ka kahele sotsiaalkorterile ja Kalme päevakeskusele. Hankes esitati kuus pakumust, parima pakumuse esitas Estcom Invest OÜ summaga 3860 eurot.

Korteriomandite müük

Ühinenud omavalitsuse omandis on palju korteriomandeid, millest osad on vallale n-ö mittevajalikud. Enampakkumise korras müüdi vallale mittevajalikud korteriomandid: Tõrvas Valga tänav 62-15 hinnaga 9 800 eurot; Ala külas Ala 139-8 hinnaga 3000 eurot; Hummulis Vee tn 6 – 9 hinnaga 1500 eurot; Hummuli Vee tn 5 – 2 hinnaga 5500 eurot; Ala 46 – 6 hinnaga 200 eurot; Kalme küla, Jõepärna 7 hinnaga 200 eurot. Kõik summad kujunesid välja enampakkumise korras.

Masinate müük

Hinnati vara vajadust ühinenud omavalitsuses ja otsustati müüa vallale mittevajalikud masinad. Enampakkumise korras müüdi: sõiduauto Subaru Outback hinnaga 1800 eurot; sõiduauto Mazda 5 hinnaga 2 500 eurot; sõiduauto Volkswagen Sharan hinnaga 15 950 eurot; ratastraktor T-150 summaga 2 000.- eurot; ratastraktor Jumz kopp summaga 3 700 eurot; ratastraktori MTZ hinnaga 2 500 eurot. Kõik summad kujunesid välja enampakkumise korras.

Soojusenergia pikaajalised lepingud

13.01.2018 kirjutati ajalehes Postimees ja avaldati valla kodulehel kuulutus sooviga Helme ja Linna küla kaugküttevõrkudes sõlmida pikaajalisi lepinguid soojuse ostmiseks. Õigeaegselt esitas sooviavalduse SW Energia OÜ, kellega räägiti ja sõlmiti leping antud piirkondades soojusenergia tootmise arendamiseks. Helme piirkonna jaoks on saadud ka SA Keskkonnainvesteeringute Keskuselt toetust nii katlamaja kui ka soojatorustiku arendamiseks.

Kuna soojamajanduse hanke puhul oli tegemist rahvusvahelise hankega, osteti teenusena hanke korraldamine sisse. Hankesse pandi endise Hummuli vallamaja katlamaja, Hummuli kooli katlamaja, Pikasilla kooli katlamaja, Riidaja kooli katlamaja, Tõrva Gümnaasiumi katlamaja,

Tõrva Tervisekeskuse katlamaja ja Tõrva kultuurimaja katlamaja. Hankest jäi välja Ala kooli katlamaja.

Tänavavalgustus

SA Keskkonnainvesteeringute Keskusele esitati taotlus tänavavalgustuse rekonstrueerimiseks. 2019. aastal otsustati meie taotlust rahastada. Valgustuse sai gümnaasiumi parkla, kuhu paigaldati prožektoritega valgusmast.

Kalmistu operaatori hange

Hankes osales kaks pakkujat. Küsisime kuu maksumust. Parima pakkumuse esitas vana tööde teostaja OÜ Amaranth summaga 870 eurot ühes kuus (vana hind 600 koos km-ga). Teine pakkuja ei kvalifitseerunud ja tema pakkumus oli kaks korda suurem.

Haridus Tõrva vallas

Koolid

Tõrva vallas on viis kooli:

1. Tõrva Gümnaasium
2. Ritsu Lastead Algkool
3. Alal Põhikool
4. Riidaja Põhikool
5. Hummuli Põhikool

Ritsus, Alal ja Riidajas tegutsevad kooli juures ka lasteaiarühmad ning Ala kooli juures on õpilaskodu. Kõik koolid pakuvad konkurentsivõimelist haridust, kuid õpilaste arvu vähenemine on toonud kaasa vajaduse vaadata pikemat perspektiivi, mistõttu alustati konsultant Rivo Noorkõivu abil haridusvõrgu analüüsi koostamist. Analüüs valmib 2019. aastal ja selle põhjal alustatakse haridusvõrgu arengukava koostamist.

2018. aastal sai Valgamaa aasta õpetajaks Tõrva Gümnaasiumi ajalooõpetaja Eve Tilk. Tõrva Gümnaasiumi neiude Maria-Helena Lüüsi ja Roosi Rahnu nutikad ideed tõid neile üleriigiliselt õpilasleiutajate konkursilt esimese ja kolmanda koha. Tõrva Gümnaasiumi õpilane Grete-Lisette Gulbis võitis oma kavandiga juubelilaulupeole pühendatud mündikonkursi ning juba 2019. aastal saame kasutada tema kujundatud kaheeuroseid.

Tõrva vallavalitsus tunnustas 2018. aastal 43 tublit õpilast, kes saavutasid märkimisväärsed tulemused olümpiaadidel, võistlustel või õppetöös.

Meetmest „Targast tarbijast digisisu tegijaks“ saadi toetust ligi 28 000 eurot, mille eest soetati valla koolidele 21 sülearvutit ja 6 projektorit.

Tõrva Gümnaasiumi juurde alustati välijõusaali rajamist, mida toetas osaliselt Eesti Olümpiakomitee ja Coca Cola Eesti välijõusaalide rajamise konkursi „Liikumine teeb erksaks“ kaudu.

Tõrva Gümnaasiumi hoones asub ka Tõrva Muusikakool, mille põhiline funktsioon on huvihariduse andmine piirkonnas elavatele lastele, sealhulgas teadmiste-oskuste andmine, mis on vajalikud muusikaõpingute jätkamiseks kesk- ja kõrgemas astmes.

Lasteaiad

Tõrva vallas on kolm lasteaeda:

1. Tõrva linna lasteaed Tõrvalill
2. Tõrva linna lasteaed Mõmmik
3. Hummuli Lasteaed Sipsik

Kõikide lasteaedade põhimäärusi uuendati ning võimaldati kõikidele soovijatele lasteaiakoht.

Vaba aeg, kultuur

Noortekeskus

2018 aastast tegutseb ülevallaliselt Tõrva Avatud Noortekeskus, millel on noortetoad Hummulis, Ritsul ja Riidajas. Tänu riiklikule huvihariduse rahastamisele on 2018. aastal loodud mitmeid võimalusi huvitegevuse harrastamiseks. Näiteks lasteaedade vanemates rühmades ja koolides viiakse läbi robotika õpet, suvel tegelevad noortega suvenoorsootootajad, rahastatakse taekwondo ja korvpalli treeninguid. Samuti toetati huvihariduse ja tegevusega seotud asutusi vahendite soetamisel ning tegevuste läbiviimisel. Näiteks Tõrva Muusikakool soetas tänu huvihariduse meetme „Igal lapsel oma pill“ ja toetajate rahastusele uue Estonia tiibklaveri.

2018. aastal alustati 2019. aasta huvihariduse kava ja toetusmääruse koostamist.

Aasta nooreks välisvabatahtlikuks valiti Alal tegutsenud Hispaania neiu Tania Barreiro Garrido

Raamatukogud

Tõrva vald on tänu viiele raamatukogule raamatute laenutamise teenusega väga hästi kaetud.

Tõrva valla raamatukogud on:

1. Tõrva linnaraamatukogu
2. Tõrva lastearaamatukogu
3. Helme raamatukogu
4. Taagepera raamatukogu
5. Riidaja raamatukogu
6. Hummuli raamatukogu

2018. aastal kinnitati raamatukogudele uued põhimäärused ja kasutamise eeskirjad. Lugejate arv on püsinud stabiilsena, kuid laenutuste arv on enamuses raamatukogudes mõnevõrra langenud.

2019. aasta jooksul koostatakse raamatukogude arengukava.

Kultuur ja sport

2018. aastast tegutseb Tõrva Kultuurimaja uue struktuuriga. Tõrva kultuurimaja alla on koondunud:

1. Ala rahvamaja
2. Riidaja rahvamaja
3. Koorküla rahvamaja
4. Hummuli rahvamaja

Eesti Vabariigi sünnipäeval, 24. veebruaril avati vallaelanike jaoks uuenenud Tõrva keskväljak.

Esimest korda valiti Tõrva valla aasta isa ja ema. Aasa isaks sai Urmas Kivit ja emaks Ellen Sang.

Valik tõrvakate sportlikke saavutusi 2018. aastast:

- Saksamaal Opel Adam Cup rallimeistrivõistlustel tegi Karl Martin Volver väga head sõidud ja saavutas teise koha.
- Marcella Liiv saavutas Baltimaade heitjate meistrivõistlustel täiskasvanute klassis 1. koha ja on Valgamaa aasta noorsportlane U23 klassis.
- Balti riikide meistrivõistlustel ja Eesti meistrivõistluste võitis tüdrukute U-18 vanuseklassi odaviskes hõbemedali Katre Marit Liiv.
- Kaur ja Kevin Kangur saavutasid Euroopa meistrivõistlustel pentankis II koha.
- Marje Vahtre sai Valgamaa aasta veteransportlaseks.

- Ivo Sults tuli Balti meistriks bagi 1600 klassis.
- Romet Kivi tuli mitmekordseks eesti meistriks kergejõustikus ja valiti Valgamaa parimaks noorsportlaseks U14 klassis.
- Viljo Grauding valiti maakonna parimaks noorte treeneriks.

Sotsiaalne kaitse

Tõrva vallas elab 2018. aasta 31. detsembri seisuga 6214 elanikku, mis vanuserühmade kaupa jaguneb järgmiselt:

- 389 last vanuses 0–6,
- 550 põhikooliealist last (vanus 7–15);
- 3844 tööelist inimest (vanus 16–64);
- 1431 inimest vanuses 65+.

Puuetega inimesi on Tõrva vallas 1327:

- lapsi on 56;
- tööelisi 462 ;
- ja 65 + elanikke 809.

Kohaliku omavalitsuse poolt elanikele makstavate sotsiaaltoetuste eesmärk on parandada inimeste toimetulekut igapäevase eluga ning vastavalt kehtestatud korrale makstakse elanikele mitmesuguseid sissetulekust sõltumatuid toetusi (lapsetoetus, esmakordselt kooli mineva lapse toetus, transporditoetus, matusetoetus jne) ja sissetulekust sõltuvaid toetusi, mis on suunatud vähekindlustatud ja toimetulekuraskustega peredele.

Tõrva Vallavalitsus on maksnud 2018. aastal toetusi ja osutanud teenuseid vastavalt Tõrva Vallavolikogu määruse nr „Sotsiaaltoetuste abi osutamise tingimused ja kord“ alusel.

Toimetulekutoetus on riigi abi puudusekannatajale, mida maksab kohalik omavalitsus. 2018. aastal maksti toetust 61 998 eurot, toimetulekutoetuse taotlusi esitati 121.

185-le puudega inimesele maksti täiendavaid sotsiaaltoetusi summas 6027 eurot. Puudega isiku hooldajatoetuse saajaid oli 110 ja toetusi maksti summas 228 318 eurot.

Vallavalitus rahuldas 1038 taotlust summas 115074 eurot. Sellest summast sissetulekust sõltuvaid toetusi maksti 30470 eurot.

Tõrva vald osutab oma sotsiaalteenistuse ja struktuuriüksustega alljärgnevaid sotsiaalteenuseid: koduteenus, tugiisikuteenus, täisealise isiku hooldus, isikliku abistaja teenus, sotsiaaltranspordi

teenus, eluruumi tagamine, lapsehoiu- ja muu sotsiaalteenus puudega lapsele, duši kasutamise ja pesu pesemise teenus.

2018. aastal osutati koduteenust 84 isikule, sellest isikut 23 soovisid tugi- ja lisateenused, 28 isikut vajasisid abi kuni kolm korda nädalas ja 20 isikut kasutasid koduteenus viis korda nädala. 13 isikut muutsid oma pakett vastavalt vajadusele, suvel kuni kolm korda nädalas ja kütteperioodil kuni viis korda nädalas.

2018. aastal tasus Tõrva vald 40 eaka hooldusteenuse kulusid selles osas, mis jäi eakal puudu ja mida ei olnud suutelised seadusjärgsed ülalpidajad kompenseerima. 2018. aasta lõpuks oli valla makstav summa 123 673 eurot.

Eluruumide üürile andmisel lähtub Tõrva Vallavalitsus sotsiaalvaldkonnas isiku- ja juhtumipõhiselt. Eluaseme tagamise teenust pakub vald Tõrva linna, Hummuli aleviku, Helme aleviku, Ala küla, Linna küla ja Riidaja küla sotsiaalkorterites. 2018. aastal on sõlmitud 10 üürilepingut.

Tugiisikuteenust osutame viiele puudega lapsele. Viiest tugiisikust ühe töötasu tasub kohalik omavalitsus ja nelja tugiisiku palgad on ESF projekti kaudu. Euroopa Sotsiaalfondi 2014–2020 meetme „Tööturul osalemist toetavad hoolekandeteenused“ elluviidava projekti „Puudega laste tugiteenuste arendamine ja pakkumine ning töö- ja pereelu ühildamise soodustamine“ tegevus „Puudega laste tugiteenuste arendamine ja pakkumine“.

Sotsiaaltranspordi teenust on kasutanud 73 inimest. Kodanikud saavad kasutada duši kasutamise ja pesu pesemise teenust Tõrva vallas hetkel neljas päevakeskuses (Jeti, Ala, Kalme ja Karjatnurme külas) ja Tõrva linnas SA Tõrva Haigla Tartu tänav 1 ruumides.

Tõrva Vallavalitsuse eestkostel on kohtumäärusega 18 isikut (12 täisealist ja 6 last). Täisealised viibivad erinevates erihoolekandeteenust pakkuvates asutustes üle Eesti. Lapsed viibivad asenduskoduteenusel Valga Lastekodus Kurepesa, Taheva Sanatooriumis ja MTÜ Vahtramägi Mäe Kodu.

Tõrva valla korraldatavad teenused on varjupaiga-, turvakodu-, võlanõustamise-, asendushooldus- ja järelhooldusteenus ning väljaspool kodu osutatav üldhooldusteenus.

2018. aastal on ühtlustatud ja kinnitatud Tõrva Vallavolikogu poolt järgmised määrused:

- Sotsiaalhoolekandeline abi osutamise tingimused ja kord;
- Eluruumi alaliste kulude piirmäärade kehtestamine toimetulekutoetuse määramisel;
- Puuetega inimeste eluaseme füüsilise kohandamise toetuse andmise tingimused ja kord.

Mitmed sotsiaalteenused vajavad Tõrva vallas arendamist, näiteks on elanikkonna vananemise tõttu vaja arendada isikliku abistaja teenust. Tugiisikuteenuse järgi on vajadus järjest kasvamas,

sest üha enam kerkib ühiskonnas esile probleem vanemlike oskuste puudumise osas ning järjest rohkem on tõsiseid kooliprobleeme ja puudega lapsi, kes vajavad tugiisikut kodus ja koolis.

Ülevaade valitseva ja olulise mõju all olevate äriühingute ja sihtasutuste kohta

Konsolideerimisgruppi kuulub **OÜ Tõrva Tervisekeskus**, mille osaluse määr Tõrva vallal on 100 %.

2018. aastal oli OÜ Tõrva Tervisekeskus tulu 1 473 574 eurot (2017. aastal oli tulu 1 375 283 eurot). Seejuures 98% saadud tulust saadi teenuste eest Eesti Haigekassast, 2% äriühingutelt.

2018. aastal rahastas ettevõttes teenuste osutamist Terviseamet (kiirabiteenuse osutamiseks sõlmitut teenuseleping kuni 31.12.2108) ja Eesti Haigekassa (lepingud kuni 31.12.2018.a.)

Põhilisteks meditsiinilisteks tegevusteks 2018 aastal oli:

- kiirabiteenuse osutamine;
- koolitervishoiuteenuse osutamine;
- ambulatoorne hooldusravi (koduõendus hooldus);
- radioloogiateenuse osutamine (röntgen).

Ettevõtte tegevust mõjutavad jätkuv rahvastiku vananemine, elanikkonna vähenemine ning patsientide ootuste kasv tervishoiuteenustele.

2018. aastal jätkati 2017. aastal alustatud projekti „Tõrva tervisekeskuse hoone rekonstrueerimine esmatasandi tervisekeskuseks“ elluviimist. Projekti kogumaksumus on 1 040 000 eurot, millest Euroopa Regionaalarengu Fondi toetus on 583 000 eurot ja omafinantseering 457 000 eurot.

Konsolideerimisgruppi kuulub **OÜ Tõrva Veejõud**, kus osaluse määr Tõrva vallal on 100%.

Osaühingu müügitulu 2018. aastal oli 376 237 eurot (2017. aastal 294 596 eurot).

2018. aastal oli OÜ Tõrva Veejõud keskmine töötajate arv 11 (2017. aastal 6).

2018. aastal mõjutas OÜ Tõrva Veejõud tegevust suuresti valdade ühinemine (Tõrva linn, Helme vald, Hummuli vald ja Põdrala vald). Ühinenud valla territooriumil määrati vee- ja kanalisatsiooniteenuse osutajaks OÜ Tõrva Veejõud.

Osaühingu 2018. aasta olulisemad eesmärgid olid Tõrva linna ühisveevärgi- ja kanalisatsioonisüsteemiga liitunud tarbijatele kvaliteetse vee- ja kanalisatsiooniteenuse säilitamine ning veel liitumata tarbijatele vee- ja kanalisatsioonisüsteemidega liitumise tagamine.

Samuti tegeleti tarbijate veearvestite taatluskehtivusaja kontrollimise, välja vahetamise ja mõõtevahendite taatlemisega.

2018. aastal teostas OÜ Tõrva Veejõud Tõrva linna Riiska piirkonna vee- ja kanalisatsioonitrasside rekonstrueerimist ja ehitamist. Rahastus saadi ÜF fondist ja taotluse suuruseks oli 509 000 eurot, millest riigipoolne toetus oli 85 %, ehk 433 000 eurot ja omaosalus 76 000 eurot. Nüüd on kogu Tõrva linn varustatud kaasaegsete vee- ja kanalisatsiooni torusüsteemidega, mis peaks veekaud minimaliseerima ning reoveepuhastisse juhitud reoveest sadevee eraldama.

Sihtasutustest kuulub konsolideerimisgruppi **Sihtasutus Tõrva Haigla**, milles Tõrva valla osaluse määr on 100 %. Enne valdade ühinemist oli see Tõrva linnal 49%.

2018. aastal olid SA Tõrva Haigla tulud kokku 468 225 eurot (aasta 2016 tulu oli 405 486 eurot), millest laekus 51% eraisikutelt, 38% Eesti Haigekassalt ja 11% omavalitsuselt.

Haigla eesmärk on tagada kohalikele elanikele kvaliteetsete tervishoiuteenuste, sealhulgas ööpäevaringse hooldusteenuse kättesaadavus ja arendada välja kaasaegne infrastruktuur õendus- ja hooldusteenuse pakkumiseks lähtudes majanduslikust otstarbekusest.

Ülevaade sisekontrollisüsteemist ja tegevusest siseaudito korraldamisel

Kohalikus omavalitsuses tagab KOKS kohaselt sisekontrollisüsteemi rakendamise ja siseaudiitori kutsetegevuse korraldamise volikogu. Sisekontrollisüsteemi rakendab ja selle tulemuslikkuse eest vastutab vallavalitsus.

Volikogu võtab vastu õigusaktid ja teostab järelvalvet õigusaktide täitmise üle, moodustab revisjonikomisjoni ja teised komisjonid.

Revisjonikomisjon täidab järelevalveülesandeid tööplaani või volikogu ülesandel, samuti kontrollib valitsuse, hallatavate asutuste ning kohaliku omavalituse osalusega äriühingutes, sihtasutustes tegevuse seaduslikkust, tulemuslikkust, valla vara sihipärast kasutamist. Revisjonikomisjon annab ka kirjaliku arvamuse majandusaastaruande kohta.

Tõrva Vallavalitsuses ei ole otseselt loodud sisekontrollisüsteemi korda, kuid on kinnitatud eeskirjad (näit raamatupidamise sise-eeskiri) ja korrad (näit hankekord), millega vallas teostatavaid tegevusi reguleeritakse.

Eeskirjade ja kordade alusel on tegevused ja ülesanded jagatud erinevate inimeste vahel (dokumendi vastuvõtja ja menetleja on erinevad), kuludokumente kooskõlastatakse ja kinnitamine on erinevate inimeste poolt jne.

Ülevaade finantsriskide juhtimisest

Konsolideerimisgrupi eelarve koostamise aluseks on kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus: Tõrva valla finantsjuhtimise kord. Finantsdistsipliini tagamise meetmeks on kinnipidamine netovõlakoormuse määradest.

Finantsriskidest puudutab konsolideerimisgruppi eelkõige intressirisk ja likviidsusrisk.

Intressiriskid on seotud intressi- ja valuutakursi muutumisega. Likviidsusrisk seisneb asjaolus, et omavalitsusel ei jätku piisavalt rahalisi vahendeid kohustuste täitmiseks.

Finantsriskide maandamise aluseks on eelkõige õige eelarvepoliitika. Finantsriske hallatakse läbi eelarvestrateegia, raamatupidamise ja finantseeskirjade ning auditi.

KONSOLIDEERIMISGRUPI RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE**Konsolideeritud bilanss**

Eurodes

	Lisa	31.12.2018	31.12.2017
AKTIVA (VARAD)			
Käibevara			
Raha ja pangakontod	2	1 417 919	1 460 522
Maksunõuded ja maksude ettemaksed	3	411 950	378 266
Muud nõuded ja ettemaksed	4	143 665	712 690
Varud		0	7 522
Käibevara kokku		1 973 534	2 559 000
Põhivara			
Finantsinvesteeringud		115	115
Kinnisvarainvesteeringud	7	509 691	525 162
Materiaalne põhivara	8	21 978 775	21 322 582
Immateriaalne põhivara	9	1 358	2 716
Bioloogilised varad	10	12 857	12 857
Põhivara kokku		22 502 796	21 863 432
AKTIVA (VARAD) KOKKU		24 476 330	24 422 432
PASSIVA (KOHUSTISED JA NETOVARA)			
Lühiajalised kohustised			
Saadud maksude, lõivude ettemaksed	3	551	1661
Võlad tarnijatele		196 895	1 618 713
Võlad töövõtjatele		135 544	115 584
Muud kohustised ja saadud ettemaksed	11	241 968	388 328
Eraldised	12	0	34 479
Laenukohustised	13	359 295	338 386
Lühiajalised kohustised kokku		934 253	2 497 151
Pikaajalised kohustised			
Laenukohustised	13	2 783 927	2 521 346
Pikaajalised kohustised kokku		2 783 927	2 521 436
KOHUSTISED KOKKU		3 718 180	5 018 497
NETOVARA			
Aruandekohuslase omanikele kuuluv netovara			
Eelmiste perioodide akumulieeritud tulem		19 404 073	19 857 853
Aruandeaasta tulem		1 354 077	-453 918
NETOVARA KOKKU		20 758 150	19 403 935
PASSIVA (KOHUSTISED JA NETOVARA) KOKKU		24 476 330	24 422 432

Konsolideeritud tulemiaruanne

Eurodes

		2018	2017
Tulud			
Maksutulud	3	4 404 867	4 048 795
Saadud toetused	13	5 148 670	3 551 948
Tulud kaupade ja teenuste müügist	14	2 663 444	2 757 812
Muud tegevustulud	15	215 370	72 408
Tulud kokku		12 432 351	10 430 963
Kulud			
Antud toetused	16	-528 778	-620 736
Tööjõukulud	17	-5 097 081	-4 951 394
Muud tegevuskulud	18	-4 285 449	-4 285 033
Põhivara amortisatsioon	7,8,9	-1 137 385	-1 005 623
Kulud kokku		-11 048 693	-10 862 786
Tegevustulem		1 383 658	-431 823
Finantstulud ja -kulud			
Intressikulud		-29 772	-22 210
Muud finantstulud		191	115
Finantstulud ja -kulud kokku		-29 581	-22 095
Aruandeperioodi tulem		1 354 077	-453 918

Konsolideeritud rahavoogude aruanne

Eurodes

	Lisa nr	2018	2017
Rahavood põhitegevusest			
Tegevustulem		1 383 658	-431 823
Korrigeerimised:			
Põhivara kulum ja väärtuse langus	7;8;9	1 137 385	1 005 623
Käibemaksukulu põhivara soetuselt	18	234 075	356 271
Saadud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	13	-1 704 628	-412 105
Kasum põhivara müügist	15	-89 627	-17 642
Antud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks		62 448	62 854
Kokku korrigeeritud tegevustulem		1 023 311	563 178
Käibevarade netomuutus		149 335	-126 256
Kohustiste netomuutus		-535 286	352 374
Kokku rahavood põhitegevusest		637 360	789 296
Rahavood investeerimistegevusest			
Tasutud põhivara eest kokku	8	-3 082 848	-1 169 527
Laekunud põhivara müügist		102 970	17 681
Laekunud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks		2 099 440	32 271
Tasutud sihtfinantseerimist põhivara soetuseks		-57 101	-42 462
Tagasikantud toetused		0	-13 008
Laekunud finantstulud		184	136
Kokku rahavood investeerimistegevusest		- 937 355	-1 174 909
Rahavood finantseerimistegevusest			
Saadud laenud	12	600 000	895 000
Tagasi makstud laenud	12	-314 320	-221 594
Kapitalirendi tagasimaksed	12	-2 189	-7 403
Makstud intressid		-26 099	-22 769
Makstud muud finantskulud		0	-4
Kokku rahavood finantseerimistegevusest		257 392	643 230
Rahavood kokku		-42 603	257 617
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses			
	2	1 460 522	1 202 905
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus			
	2	1 417 919	1 460 522
Raha ja raha ekvivalentide muutus		-42 603	257 617

Konsolideeritud netovara muutuste aruanne

Eurodes

	Aruandeperioodi tulem	Akumuleeritud ülejäak	Netovara kokku
Saldo seisuga 31.12.2016		19 857 853	19 857 853
2017			
Aruandeaasta tulem	-453 918		-453 918
Saldo seisuga 31.12.2017	-453 918	19 857 853	19 403 935
2018			
2017.a.arvestuspõhimõtte muutus		138	138
Eelmise perioodi tulem	453 918	-453 918	0
Aruandeperioodi tulem	1 354 077		1 354 077
Saldo seisuga 31.12.2018	1 354 077	19 404 073	20 758 150

Eelarve täitmise aruanne 2018

		Esialgne eelarve	Lõplik eelarve	Eelarve täitmine (kassapõhine)
PÕHITEGEVUSE TULUD KOKKU		8 148 624	8 301 471	8 234 550
30	Maksutulud	4 401 000	4 401 000	4 369 301
3000	Füüsilise isiku tulumaks	4 100 000	4 100 000	4 071 002
3030	Maamaks	300 000	300 000	297 597
3044	Reklaamimaks	500	500	702
3045	Teede ja tänavate sulgemise maks	500	500	0
32	Tulud kaupade ja teenuste müügist	425 381	480 232	418 391
Saadavad toetused tegevuskuludeks		3 308 723	3 402 431	3 411 410
35200	Tasandusfond	869 055	869 055	869 055
35201	Toetusfond	2 173 734	2 184 204	2 184 204
3500, 352	Muud saadud toetused tegevuskuludeks	265 934	349 172	358 151
Muud tegevustulud		13 520	17 808	35 448
38252, 38254	Laekumine vee erikasutusest	13 520	13 520	17 895
3880, 3888	Muud tegevustulud	0	4 288	9 885
PÕHITEGEVUSE KULUD KOKKU		-7 844 034	-7 954 893	-7 375 164
Antud toetused tegevuskuludeks		-633 918	-563 531	-464 790
413	Sotsiaalitoetused ja muud toetused füüsilistele isikutele	-417 735	-322 848	-229 131
45	Sihotstarbelised toetused tegevuskuludeks	-216 183	-240 683	-235 659
Muud tegevuskulud		-7 210 116	-7 391 362	-6 910 374
50	Tööjõukulud	-4 547 762	-4 732 403	-4 545 870
55	Majandamiskulud	-2 622 099	-2 643 504	-2 362 628
60	Muud kulud	-40 255	-15 455	-1 876
PÕHITEGEVUSE TULEM		304 590	346 578	859 386
INVESTEERIMISTEGEVUS KOKKU		-1 466 639	-1 508 627	-871 762
381	Põhivara müük (+)	3 000	3 000	13 434
15	Põhivara soetus (-)	-3 326 791	-3 438 779	-2 461 113
3502	Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine(+)	1 945 440	2 015 440	1 760 143
4502	Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine(-)	-57 094	-57 094	-158 332
650	Finantstkulud (-)	-31 194	-31 194	-25 894
EELARVE TULEM (ÜLEJÄÄK (+) / PUUDUJÄÄK (-))		-1 162 049	-1 162 049	-12 376
FINANTSEERIMISTEGEVUS		787 683	787 683	319 691
2585	Kohustuste võtmine (+)	1 085 000	1 085 000	600 000
2586	Kohustuste tasumine (-)	-297 317	-297 317	-280 309

100	LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS (+ suurenemine, - vähenemine)	-374 365	-374 365	307 315
	PÕHITEGEVUSE KULUDE JA INVESTEERIMISTEGEVUSE VÄLJAMINEKUTE JAOTUS TEGEVUSALADE JÄRGI	11 556 429	11 481 959	10 020 503
01	Üldised valitsussektori teenused	1 353 437	1 056 220	890 123
01111	Valla- ja linnavolikogu	55 971	55 971	67 870
01112	Valla- ja linnavalitsus	838 155	842 655	679 744
01114	Reservfond	40 000	15 200	0
01600	Muud üldised valitsussektori teenused	78 000	96 200	97 978
01700	Valitsussektori võla teenindamine	326 311	31 194	25 753
	Ülalnimetamata üldised valitsussektori kulud kokku	15 000	15 000	18 778
03	Avalik kord ja julgeolek	15 896	15 896	16 849
03100	Politsei	2 896	2 896	1 595
03200	Päästeteenused	13 000	13 000	15 145
	Muu avalik kord	0	0	109
04	Majandus	3 414 018	3 435 265	2 908 140
04350	Elektrienergia	11 280	11 280	10 779
04360	Muu energia- ja soojamajandus	19 685	38 425	44 747
04510	Maanteetransport (vallateede- ja tänavate korrashoid)	308 854	319 629	318 744
04512	Ühistranspordi korraldus	0	0	1 243
04710	Kaubandus ja laondus	39 368	39 368	45 006
04730	Turism	4 900	4 900	1 817
04740	Üldmajanduslikud arendusprojektid	2 887 659	2 872 659	2 359 364
04900	Muu majandus (sh.majanduse haldamine)	142 272	149 004	126 440
05	Keskkonnakaitse	314 130	373 736	335 272
05100	Jäätmekäitlus (prügivedu)	34 435	49 901	49 164
05101	Avalike alade puhastus	72 500	72 500	43 289
05200	Heitveekäitlus	1 156	24 296	24 312
05300	Saaste vähendamine	50	8 050	6 792
05400	Bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitse, haljastus	205 989	218 989	211 715
06	Elamu- ja kommunaalmajandus	208 343	186 038	176 729
06100	Elamumajanduse arendamine	40 101	52 711	52 540
06300	Veevarustus	65 594	27 679	13 282
06400	Tänavavalgustus	70 668	73 668	79 063
06605	Muu elamu- ja kommunaalmajanduse tegevus	31 980	31 980	31 844
07	Tervishoid	13 008	13 008	7 910
07210	Tervishoiukulud kokku	13 008	13 008	7 910

08	Vaba aeg, kultuur ja religioon	1 040 503	1 093 853	918 292
08102	Sport	77 780	78 080	66 830
08103	Puhkepargid ja -baasid	35 150	15 150	8 821
08107	Noorsootöö ja noortekeskused	303 698	295 448	229 008
08109	Vaba aja üritused	35 030	40 530	35 166
08201	Raamatukogud	154 837	154 837	141 877
08202	Rahvakultuur	291 440	291 440	282 242
08203	Muuseumid	26 290	41 290	43 142
08235	Audiovisuaal, sh kinod	18 963	78 963	11 999
08300	Ringhäälingu- ja kirjastamisteenused	24 000	24 000	30 305
08400	Religiooni- ja muud ühiskonnateenused	36 845	37 645	34 135
08600	Muu vaba aeg, kultuur, religioon, sh. haldus	36 470	36 470	34 767
09	Haridus	4 153 290	4 215 419	3 927 717
09110	Alusharidus (lasteaiad)	1 014 881	1 043 084	1 059 053
09210-09221	Üldhariduskoolid, sh LAK	2 687 727	2 693 281	2 430 732
09510	Noorte huviharidus ja huvitegevus	199 551	223 839	222 662
09600	Koolitransport	30 300	30 300	13 814
09601	Koolitoit	188 510	192 594	170 353
09602	Õõmaja	32 321	32 321	28 403
09800	Muu haiduse kulu	0	0	2 700
10	Sotsiaalne kaitse	1 043 804	1 092 524	839 471
10110	Haigete sotsiaalne kaitse	6 250	6 250	4 230
10120	Puuetega inimeste sotsiaalhoolekande asutused	24 000	24 000	21 003
10121	Muu puuetega inimeste sotsiaalne kaitse	140 792	91 456	68 616
10200	Eakate sotsiaalhoolekande asutused	223 780	238 780	163 792
10201	Muu eakate sotsiaalne kaitse	112 277	156 977	119 380
10400	Laste ja noorte sotsiaalhoolekande asutused	130 288	143 629	137 516
10402	Muu perekondade ja laste sotsiaalne kaitse	148 727	145 942	99 799
10600	Eluasemeteenused sotsiaalsetele riskirühmadele	8 083	8 083	9 769
10701	Riiklik toimetulekutoetus	97 221	97 221	68 928
10702	Muu sotsiaalsete riskirühmade kaitse	2 550	2 550	754
10900	Muu sotsiaalne kaitse, sh. sotsiaalse kaitse haldus	149 836	177 636	145 684

Eelarve täitmise aruanne on koostatud kassapõhisel printsiibil ning see ei ole konsolideerimata finantsaruannetega võrreldav (vt lisa 1). Eelarve täitmise aruannet selgitab lisa 22.

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtted

Käesolev raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga, mis tugineb rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuspõhimõtetele ning mille põhinõuded on kehtestatud Eesti Vabariigi Raamatupidamise seaduses, mida täiendavad avaliku sektori finantsarvestuse ja –aruandluse juhend ja Raamatupidamise Toimkonna juhendid.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud **eurodes**.

Konsolideerimisgrupi raamatupidamise aastaaruanne on koostatud lähtudes soetusmaksumuse printsiibist. Eelarve täitmise aruanne on esitatud eurodes. Eelarve täitmise aruanne ja tulemiaruanne ei ole võrreldavad erinevate arvestuspõhimõtete tõttu, kuna eelarve täitmise aruanne on koostatud kassapõhise printsiibi järgi, tulemiaruanne aga tekkepõhise printsiibi järgi.

Valitseva mõju all olevad üksused.

Valitseva mõju korral omab konsolideerimisgrupp üldreeglina üle 50% hääleõigusest vastava üksuse nõukogus või muus kõrgemas juhtorganis. Olulise mõju all olevaks loetakse üksusi, mille nõukogus või muus kõrgemas juhtorganis omab konsolideerimisgrupp 20 kuni 50% hääleõigusest.

Osalused konsolideerimata aruannetes

Aruandekohustuslase bilansis kajastatakse tuletatud soetusmaksumuses neid osalusi äriühingutes, mille üle aruandekohustuslasel on valitsev mõju. Tuletatud soetusmaksumuses kajastatakse konsolideerimata aruannetes ka osalusi olulise mõju all olevates äriühingutes.

Konsolideerimine

Valitseva mõju all olevateks üksusteks (vt lisa 5 ja 6) on OÜ Tõrva Tervisekeskus, SA Tõrva Haigla ja OÜ Tõrva Veejõud. 2018.a. oli valitseva mõju all olevaks üksuses ka OÜ Helme Teenus, mis tegutses iseseisvalt 2 kuud. Valitseva mõju all oleva üksuse tegevus kajastub konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes alates valitseva mõju tekkimisest kuni selle katkemiseni.

Valitseva mõju all oleva üksuse finantsnäitajad on konsolideeritud rida-realt. Grupisisesed nõuded, kohustised, tulud ja kulud on elimineeritud.

2017.a. andmed on tehtud võrreldavaks 2018.aastaga, elimineerides lisaks valitseva mõju all olevatele üksustele ka ühinenud valdade (Tõrva, Helme, Hummuli, Põdrala) omavahelised kanded.

Varade ja kohustiste jaotus lühi- ja pikaajalisteks

Varad ja kohustised on bilansis jaotatud lühi- ja pikaajalisteks, lähtudes sellest, kas vara või kohustise eeldatav valdamine kestab kuni ühe aasta või kauem arvutatuna bilansipäevast.

Raha ja selle lähendid

Bilansis kajastatakse raha ja pangakontode kirjel kassas olevat sularaha, arvelduskontode jääke.

Nõuded

Nõudeid kajastatakse bilansis nõudeõiguse tekkimise momendil ning hinnatakse lähtudes tõenäoliselt laekuvatest summadest. Võimaluse korral hinnatakse iga konkreetse kliendi laekumata nõudeid eraldi, arvestades teadaolevat informatsiooni kliendi maksevõime kohta. Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded on bilansis tõenäoliselt laekuva summani alla hinnatud. Aruandeperioodil laekunud, kuid varasematel perioodidel kuludesse kantud nõuded on kajastatud aruandeperioodi ebatõenäoliste nõuete kulu vähendusena.

Nõue loetakse lootusetuks, kui juhtkonna hinnangul puuduvad võimalused nõude kogumiseks. Lootusetud nõuded on bilansist välja kantud.

Kinnisvarainvesteeringud

Kinnisvarainvesteeringutena kajastatakse selliseid kinnisvaraobjekte, mida renditakse välja või hoitakse väljarentimise või turuväärtuse tõstmise eesmärgil ja mida aruandekohustuslane ei kasuta olulisel määral oma põhitegevuseks. Kinnisvarainvesteeringuid kajastatakse soetusmaksumuse meetodil (soetusmaksumus, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimaliku allahindlused).

Materiaalne põhivara

Materiaalseks põhivaraks loetakse varasid hinnangulise kasuliku tööeaga üle ühe aasta ja soetusmaksumusega alates 5 000 eurot (ilma käibemaksuta).

Põhivara rekonstrueerimisväljaminekud, mis pikendavad vara kasulikkude tööiga ning tõstavad vara kvaliteeti või tööõudlust üle algselt arvatud taseme, kapitaliseeritakse bilansis põhivarana. Põhivara remondi ja hoolduskulud, mis tehakse eesmärgiga säilitada vara esialgset taset, kajastatakse nende kulude tekkimisel aruandeperioodi kuludes.

Materiaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja –asukohta (vt. maksude arvestus).

Materiaalset põhivara kajastatakse bilansis tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Kulumi arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Kulumi normid aastas on põhivara gruppidele järgmised:

- Hooned ja rajatised 2 - 5 %
- Masinad ja seadmed 10 - 25 %
- Transpordivahendid 20 - 30 %

- Infotehnoloogilised seadmed ja arvutustehnika 25 - 35 %
- Muu inventar, tööriistad, sisseseade 10 - 25 %

Maad, mille väärtus aja jooksul ei vähene, ei amortiseerita.

Põhivara väärtuse languse korral (osaline või täielik demonteerimine, lammutamine, hävimine, kahjustumine, kadumine) viiakse läbi allahindlus. Varade allahindlust kajastatakse koos amortisatsiooniga.

Immateriaalne põhivara

Immateriaalse põhivarana kajastatakse füüsilise substanttsita vara kasuliku elueaga üle ühe aasta ja soetusmaksumusega alates 5000 eurost. Immateriaalset põhivara kajastatakse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Immateriaalse põhivara amortiseerimisel kasutatakse lineaarset meetodit ja amortisatsioonimäärad aastas on järgmised: arengukava – 12,5%

Bioloogilised varad

Bioloogiliste varadena kajastatakse alleesid ja istandusi. Bioliigilisi varasid kajastatakse bilansis soetusmaksumuses ja vajadusel hinnatakse ümber õiglasesse väärtusesse.

Renditud varad

Kapitalirendina käsitletakse rendilepingut, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Kapitalirenti kajastatakse bilansis vara ja õiglase väärtuse summas. Kapitalirendi tingimustel renditud varasid amortiseeritakse sarnaselt omandatud põhivaraga. Kapitalirendi maksed jagatakse kohustist vähendavateks põhiosa tagasimakseteks ning intressikuluks.

Kasutusrendi maksed kajastatakse kuluna ühtlaselt rendiperioodi jooksul.

Sihtfinantseerimine

Sihtfinantseerimisena kajastatakse sihtotstarbeliselt antud ja teatud tingimustega seotud toetusi, mille korral finantseerimise andja kontrollib sihiärast kasutamist.

Tegevuskulude sihtfinantseerimise kajastamisel lähtutakse tulude ja kulude vastavuse printsiibist. Saadud sihtfianatseerimise korral kajastatakse tulemiaruanDES kompenseeritavat kulu ja saadud toetust mõlemaid eraldi.

Sihtfinantseerimine kajastatakse tuluna tegevuskulude tegemise või põhivara soetamise perioodil, kui sihtfinantseerimise tingimustega ei kaasne sisuline tagasinõude või laekumata jäämise risk; kui eksisteerib sisuline tagasinõude või laekumata jäämise risk, kajastatakse sihtfinantseerimine tuluna vastava riski kadumisel.

Finantskohustised

Finantskohustised võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, milleks on antud finantskohustise eest makstud või saadud tasu õiglane väärtus. Algne soetusmaksumus sisaldab kõiki finantsvara või –kohustuse soetamisega otseselt kaasnevaid kulusi. Intressikulu finantskohustustelt kajastatakse aruandeperioodi tulemiaruanes. Finantskohustis eemaldatakse bilansist siis, kui see on kas rahuldatud, lõpetatud või aegunud.

Maksude arvestus

Põhivara või varude soetamisel tasutud mittetagastatavad maksud ja lõivud (näiteks käibemaks, juhul kui ostajaks on mitte-käibemaksukohustuslane) on kajastatud soetamishetkel kuluna ning neid ei kajastata varade soetusmaksumuse koosseisus.

Põhivara soetamisel käibemaksukohustuslasena (nt. OÜ Tõrva Veejõud vee – ja kanalisatsiooniteenuse puhul) kajastatakse käibemaks sisendkäibemaksuna.

Tulude arvestus

Kogutud maksude ja lõivude (loodusvarade kasutamine ja saastetasu) tulu võetakse arvele tekkepõhiselt vastavalt tulu tekkimist kajastatavatele dokumentidele, mille saavad Maksu- ja Tolliamet. Toodete müügist tulenevat tulu kajastatakse siis, kui kõik olulised omandiga seotud riskid on läinud üle ostjale ning müügitulu ja tehinguga seotud kulu on usaldusväärselt määratav. Tulu teenuste müügist kajastatakse tekkepõhiselt. Intressitulu arvestatakse tekkepõhiselt.

Kulude arvestus

Kulusid kajastatakse tekkepõhiselt. Põhivara või varude soetamisel tasutud mittetagastatavad maksud ja lõivud, sh käibemaks, mida ei saa arvata sisendkäibemaksuna kajastatakse soetamishetkel kuluna tulemiaruande kirjel Muud tegevuskulud.

Seotud osapooled

Seotud osapoolteks loetakse Tõrva Vallavolikogu ja valitsuse liikmed ning asutuste juhid, kellele on antud õigus iseseisvalt lepinguid sõlmida, konsolideerimisgruppi kuuluvate sihtasutuste, mittetulundusühingute ja äriühingute nõukogude ja juhatuse liikmed, kõigi eelpool loetletud tegev- ja kõrgema juhtkonna liikmete lähedased pereliikmed samuti ka nende valitseva ja olulise mõju all olevad sihtasutused, mittetulundusühingud ja äriühingud.

Tingimuslikud kohustised

Tingimuslike kohustistena kajastatakse enne bilansipäeva tekkinud kohustusi, millel on seaduslik või lepinguline alus.

Aruandepäeva järgsed sündmused

Raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad olulised vara ja kohustiste hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmneseid bilansikuupäeva ja aruande koostamispäeva vahemikul, kuid on seotud aruandeperioodi või varasematel perioodidel toimunud tehingutega.

Bilansipäevajärgsed sündmused, mida ei ole varade ja kohustiste hindamisel arvesse võetud, kuid mis võivad oluliselt mõjutada järgmise aruandeaasta tulemust, on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande lisades.

Eelarve täitmise aruanne

Eelarve täitmise aruanne on koostatud vallavalitsuse kohta (konsolideerimata) kassapõhiselt, mistõttu selle andmeid ei ole võimalik võrrelda tekkepõhistes konsolideerimata aruannetes (vt lisa 22) kajastatud andmetega. Lisaks kassapõhisest printsiibist tulenevatele ajalistele erinevustele on selles kasutusel veel järgmised olulised erinevad arvestuspõhimõtted:

- 1) Põhivara soetamisel tasutud summad kajastatakse eelarve täitmisel kuluna ning põhivara müügist laekunud summad tuluna, amortisatsiooni ja muid põhivaradega tehtud mitterahalisi tehinguid eelarve täitmise aruandes ei kajastata;
- 2) Kaupade ja teenuste ning põhivarade soetamisel lisanduv käibemaks, mida ei saa arvata sisendkäibemaksuks, on eelarve täitmise aruandes kajastatud vastavate kaupade, teenuste ja põhivara soetamise kuluna (tekkepõhises aruandes eraldi tulemiaruaande real muud tegevuskulud).

Lisa 2 Raha ja selle lähendid

Eurodes

	31.12.2018	31.12.2017
Sularaha kassas	11 891	20 760
Pangakontod pankades	1 406 029	1 439 762
Kokku raha	1 417 919	1 460 522

Lisa 3 Maksud, lõivud, trahvid

Eurodes

A. Maksu-, lõivu ja trahvinõuded ning saadud ettemaksed

	Lühiajalised nõuded		Saadud ettemaksed	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Maksunõuded				
Tulumaks	408 628	372 858	0	0
Maamaks	531	2 396	0	1 661

Kokku maksud	409 159	375 254	0	1 661
Loodusressursside kasutamise ja saastetasud	2 791	3 012	551	0
Kõik tasud	2 791	3 012	551	0
Kokku maksud, lõivud, trahvid	411 950	378 266	551	1 661

B. Maksu-, lõivu ja trahvitulud

	Tulud	
	2018	2017
Maksud		
Tulumaks	4 106 772	3 780 343
Maamaks	297 392	267 696
Reklaamimaks	703	756
Kokku maksud	4 404 867	4 048 795
Loodusressursside kasutamine ja saastetasud		
Tasu vee erikasutusest (vt lisa 15)	25 408	39 127
Kokku loodusressursitasu ja saastetasu	25 408	39 127
Kokku maksud, lõivud, trahvid	4 430 275	4 087 922

Tulu- ja maamaksu kogub ja kannab edasi Maksu- ja Tolliamet. Aruandeperioodi lõpuks deklareeritud, kuid üle kandmata maksutulu on kajastatud vastavalt Maksu ja Tolliametist saadud teatisele. Maamaksu ettemaks on kajastatud bilansi passiva osas real „Saadud maksude ja lõivude ettemaksed”.

Tulu loodusressursside kasutamisest arvestab Keskkonnaamet ja laekumine arveldusarvele toimub Maksuameti kaudu. Loodusressursimaksu nõue on arvele võetud vastavalt Maksuametilt laekuva teatise alusel.

Lisa 4 Muud nõuded ja ettemaksed

Eurodes

	31.12.2018	31.12.2017
Nõuded ostjate vastu	134 377	279 894
<i>Brutosummas</i>	<i>135 516</i>	<i>306 568</i>
<i>Ebatõenäoliselt laekuvaks hinnatud</i>	<i>-1 139</i>	<i>-26 674</i>
Viitlaekumised		
Intressinõuded	7	3
Muud nõuded	0	239
Sihtfinantseerimise ettemaksed	4 765	18 759
Saamata sihtfinantseerimine (vt lisa 13)	2 496	404 835
Saamata seadusest tulenevad tasud	1 650	1 508
Ettemaksud tulevaste perioodide kulud	342	278
Maksude ettemaksed	28	7 174
Kokku nõuded ja ettemaksed	143 665	712 690

Viitlaekumised: intressinõuded - laekumata pangaintressid.

Sihtfinantseerimise ettemaksena kajastatakse bilansis hajaasustuse programmi raames ettemakseid füüsilistele isikutele (2017.a. projekti ettemaksed endise Hummuli valla bilansist).

Saamata sihtfinantseerimise real kajastatakse Rahandusministeeriumilt laekumata sihtfinantseerimine aadressadnmete korrastamise eest **1 478 eurot**, SA Keskkonnainvesteeringute Keskuselt laekumata toetus **800 eurot** Tõrva Gümnaasiumi loodusprojektile ja Kultuuriministeeriumi sihtfianatseerimine **209 eurot** projektile „Teater maale“.

Saamata seadusest tulenevad tasud on Sotsiaalkidlustusametilt laekuvad summad täiendavate puhkustasude eest **1 161 eurot**, mida tasutakse riigieelarvest ja palgatoetus Eesti Töötukassalt **489 eurot**.

Lisa 5 Osalused sihtasutustes

Eurodes

Käesolevas konsolideeritud aastaaruandes on rida-realt konsolideeritud valitseva mõju all olev SA Tõrva Haigla. Sihtasutus asutati 2007.a. jaanuaris.

Nimetus	Osaluse määr %	Tulemiaruaande näitajad			Bilansi näitajad	
		Tegevustulud	Tegevuskulud	Tegevustulem	Varad	Netovarad
SA Tõrva Haigla						
2018	100	468 807	546 766	-77 959	220 716	147 275
2017	100	405 486	378 071	27 415	277 541	225 204

SA Tõrva Haigla osad kuuluvad 100% Tõrva vallale. SA Tõrva Haigla peamiseks tegevusalaks on hooldusteenuse osutamine peamiselt Tõrva valla elanikkonnale.

Lisa 6 Osalused tütarettevõtetes

Eurodes

Käesolevas konsolideeritud aastaaruandes on rida-realt konsolideeritud valitseva mõju all olev äriühingud OÜ Tõrva Tervisekeskus ja OÜ Tõrva Veejõud.

Nimetus aasta	Osaluse määr %	Tulemiaruaande näitajad			Bilansi näitajad	
		Tegevus- tulud	Tegevus- kulud	Tulem	Varad	Netovarad
OÜ Tõrva Tervisekeskus						
2018	100	1 473 574	1 406 536	67 038	329 811	306 091
2017	100	1 375 283	1 376 642	-1 351	655 250	239 026
OÜ Tõrva Veejõud						
2018	100	910 914	800 107	106 736	12 311 632	11 860 842
2017	100	305 559	534 408	-233 460	9 831 649	9 305 686

Tõrva Tervisekeskus OÜ peamiseks tegevusalaks on meditsiiniteenuste osutamine elanikkonnale.. Ettevõttel olid 2018.a. lepingud Tervishoiuametiga, Eesti Haigekassaga ja äriühingutega. OÜ Tõrva Veejõud põhitegevuseks tegevuseks on alates 2011.a. veebruarikuust vee- ja kanalisatsiooniteenuse osutamine Tõrva vallas.

Lisa 7 Kinnisvarainvesteeringud

Eurodes

Jääk seisuga 31.12.2017

Soetusmaksumus	669 431
Akumuleeritud kulum	-144 269
sh. 2017.a kulum	-15 470
Kinnisvarainvesteeringu jääkväärtus	525 162

Jääk seisuga 31.12.2018

Soetusmaksumus	669 431
Akumuleeritud kulum	-159 740
sh. 2018.a kulum	-15 471
Kinnisvarainvesteeringu jääkväärtus	509 691

	2018	2017
Renditulud kinnisvarainvesteeringutelt (vt. lisa 14)	9 473	11 452
Renditulu katkestamatutelt kasutusrendilepingutelt tulevastel perioodidel		
Järgmisel majandusaastal	3 490	3 490
1.kuni 2.aastal	3 026	3 490
2.kuni 3.aastal		3 026
	6 516	10 006

Kinnisvarainvesteeringuna käsitletakse linna hoonet asukohaga Valga 1 kus on välja renditud ruumid AS Eesti Postile ja muudele äriühigutele.

Lisa 8 Materiaalne põhivara

Eurodes

	Maa	Hooned ja rajatised	Masinad ja seadmed	Muu põhivara	Lõpeta-mata tööd	Kokku
Soetusmaksumus 31.12.2017	223 281	24 095 237	2 393 852	183 588	1 382 389	28 278 347
2018.a. toimunud muutused:						
Soetused ja parendused	0	53 000	34 423	30 390	1 663 050	1 780 863
Tasuta saadud vara	4 666	3 712	0	0	0	8 378
Ümberklassifitseerimine	183 576	2 223 670	-5 370	46 480	-2 895 236	-446 880
Kuluks kandmine (mahakandmine)	0	0	0	0	-20 293	-20 293
Müüdud põhivara mahakandmine	0	-1 399	-19 134	0	0	-20 533
Jääkväärtuse mahakandmine	0	-114 858	-5 232	-6 179	0	-126 269
Muu mitterahaline vara	0	653	0	0	0	653
Soetusmaksumus 31.12.2018	411 523	26 260 015	2 398 539	254 279	129 910	29 454 266
Akumuleeritud kulum 31.12.2017	0	-5 953 369	-890 503	-111 893	0	-6 955 765
Arvestatud põhivara kulum 2018.a.		-886 882	-126 155	-14 669	0	-1 027 706
Ümberklassifitseerimine	0	441 427	5 370	83	0	446 880

Kulumi mahakandmine	0	39 223	9 769	4 720	0	53 712
Müüdnud põhivara kulumi mahakandmine	0	1 399	6 642	0	0	8 041
Muu mitterahalise vara kulum	0	-653	0	0	0	-653
Akumuleeritud kulum 31.12.2018	0	-6 358 855	-994 877	-121 759	0	-7 475 491
Jääkmaksumus 31.12.2017	223 281	18 141 868	1 503 349	71 695	1 382 389	21 322 582
Jääkmaksumus 31.12.2018	411 523	19 901 160	1 403 662	132 520	129 910	21 978 775

Põhivara soetus rahavoogude aruandes

	2018.a.	2017.a.
Aruandeaasta soetuste summa materiaalne põhivara+kinnisvarainvesteering (-)	-1 780 863	-1 843 129
Käibemaksukulu aruandeaasta soetustelt (-)	-234 075	-356 269
Aastal lõpuks tarnijatele tasumata summa (+)	2 490	1 070 400
Aasta alguseks tarnijatele tasumata summa (-)	-1 070 400	-40 529
Kokku põhivara soetus rahavoogude aruandes:	-3 082 848	-1 169 527

Lisa 9 Immateriaalne põhivara

Eurodes

Jääkväärtus 31.12.2017

Soetusmaksumus	10 865
Akumuleeritud kulum	-8 149
Jääkmaksumus	2 716

Jääkväärtus 31.12.2018

Soetusmaksumus	10 865
Akumuleeritud kulum	-9 507
sh 2018.a.	-1 358
Jääkmaksumus	1 358

Immateriaalse põhivarana kajastatakse ühisveevärgi ja kanalisatsioon arengukava. Alates 2011 a veebruarikuust osutab vee- ja kanalisatsiooniteenuseid Tõrva linna tütarettevõtte OÜ Tõrva Veejõud. Seoses sellega anti üle ka linna poolt tütarettevõttele kõik vee- ja kanalisatsiooniteenuse osutamisega soetud vara, nõuded ja kohustised. Arengukava jäi seisuga 31.12.2011 aga Tõrva linna bilanssi. Arengukava on koostatud aastani 2020, seega ka kulumi % aastast on 12,5%.

Lisa 10 Bioloogilised varad

Eurodes

	2018.a.	2017.a.
Taimed ja istandused soetusmaksumuses	12 857	12 857

Lisa 11 Muud kohustised ja saadud ettemaksed

Eurodes

	31.12.2018	31.12.2017
Muud viitvõlad (laenuintressid)	3 673	4 015
Maksukohustised	187 159	304 487
sh Sotsiaalmaks	113 087	180 075
Üksikisiku tulumaks	45 048	94 120
Töötuskindlustusmaks	7 134	10 834
Kogumispensionimaks	5 264	9 450
Loodusressursimaks	9 049	5 366
Käibemaks	6 790	4 244
Muu (erisoodustus)	787	398
Sihtfinantseerimiseks saadud ettemaksed (vt lisa 13)	43 144	30 810
Muud saadud ettemaksed (sh rendid)	6 515	19 877
Muud kohustised	1 477	29 100
Muud saadud ettemaksed	0	39
Muud kohustised ja saadud ettemaksed kokku	241 968	338 328

Kirjel „Muud viitvõlad“ kajastatakse laenuintressi kohustust SA Keskkonnainvesteeringute Keskuselt võetud laenu jäägil.

Kirjel „Sihtfinantseerimiseks saadud ettemaksed“ kajastatakse Muinsuskaitseametilt saadud toetust **15 000** eurot Helme kiriku varemete konserveerimiseks. Sotsiaalministeeriumi projekti „Toetuse andmine hoolduse koordineerimise mudeli pilotiseerimine“ läbiviimine **14 451** eurot. SA Hariduse Infotehnoloogialt saadud ettemaksu infotehnoloogia soetamiseks Tõrva Gümnaasiumile **4 981** eurot. Rahandusministeeriumilt saadud toetus hajaasustuse programmile (2017.a. jääk) **5 632** eurot. SA KIK-ilt saadud ettemaks gümnaasiumi loodusprojekti „Loodusega sidet luues“ läbiviimiseks **2 473** eurot. Eesti Noorsootöö keskuselt toetus **607** eurot.

Kirjel „Muud saadud ettemaksed“ kajastatakse rendi ettemakseid AS Eesti Post **6 515** eurot.

Bilansi kirjel „Eraldised“ (bilansi konto 203090) käsitletakse 2017.a. OÜ Tõrva Veejõu ettemaksu garantii tasu **34 479** eurot.

Ettemaksu garantii on tekkinud 2011.aastal täitmistagatise aruande alusel seoses arvutusmetoodika muutumisega, seisuga 31.12.2017 on kulud tegemata.

Lisa 12 Laenukohustised

Eurodes

	tähtaeg						
	kuni 1 a	1-2 a	2-3 a	3-4 a	4-5 a	üle 5 a	Kokku
Jääk seisuga 31.12.2017	338 386	333 200	317 904	384 368	241 127	1 344 747	2 859 732
Laenud	336 196	330 950	315 591	284 172	241 127	1 344 747	2 852 783
Kapitalirendikohustised	2 190	2 250	2 313	196			6 949
Jääk seisuga 31.12.2018	359 295	344 012	310 442	306 124	306 124	1 517 225	3 143 222
Laenud	357 045	341 699	310 246	306 124	306 124	1 517 225	3 138 463
Kapitalirendikohustised	2 250	2 313	196				4 759

Laenukohustusena kajastatakse saadud investeerimislaene SA Keskkonnainvesteeringute Keskuselt, AS SEB Pangalt ja AS Swedbank'ilt ning kapitalirendilepingut AS Swedbank Liisingult.

Seisuga 31.12.2018.a. oli laenukohustus **SA Keskkonnainvesteeringute Keskusele** Tõrva vallal **888 434** eurot ja OÜ Tõrva Veejõul **398 200** eurot. 2018.a tasus vald laenu tagasi 90 506 eurot, OÜ Tõrva Veejõud tasus laenu tagasi 36 200 eurot. **AS SEB Pangale** oli Tõrva vallal laenukohustus seisuga 31.12.2018.a. **1 777 020** eurot. 2018.a. 2017.a. tasus Tõrva vald SEB pangale laenu tagasi 152 936 eurot ja 2017.a. novembris sõlmitud laenulepingu alusel laekus **SEB Pangalt laenu summas 600 000 eurot**. Seisuga 31.12.2018 oli laenukohtus AS Swedbank'ile **74 810 eurot** ja 2018.a maksti laenu tagasi 34 678 eurot.

Seisuga 31.12.2108 oli liisingukohtustus AS Swedbank Liisingule **4 759 eurot**.

Informatsioon laenulepingute kaupa

Eurodes

Laenu andja	Lõpp- tähtaeg	Intressi- määr	Jääk		Intressikulu	
			31.12.2018	31.12.2017	2018	2017
AS SEB-st laen kokku			1 777 020	1 329 955	17 365	8 146
Investeeringislaen Lep.2013020241	2019	1,33%+6 k EURIBOR	15 000	30 000	261	432
Investeeringislaen Lep.2012015360	2019	1,5%+ 6k EURIBOR	808	7 339	54	139
Investeeringislaen Lep.2017013437	2022	0,68%+6k EURIBOR	309 327	350 000	2 265	515
Investeeringislaen Lep.205033455	2025	1,3%+ 6 k EURIBOR	283 761	324 786	3 989	4 573
Investeeringislaen Lep. 2016014372	2026	1,297%+6 k EURIBOR	64 426	72 830	908	1 028
Investeeringislaen Lep. 2017009252	2027	0,95%+6k EURIBOR	89 286	100 000	915	437
Investeeringislaen Lep.2017009904	2027	0,91%+6k EURIBOR	129 602	145 000	1 274	916
Investeeringislaen Lep.2017027427	2027	0,95%+6 k EURIBOR	884 810	300 000	7 699	106
AS SWEDBANK laen kokku			74 809	109 488	1 162	1 432
Investeeringislaen	2020	1,7%	21 515	32 000	469	881
Investeeringislaen	2021	1,03%	53 294	77 488	693	551
SA KIK laen			1 286 634	1 413 340	10 940	12 404
Investeeringislaen (Tõrva)	2027	1%+6 k EURIBOR	592 898	658 776	4 767	5 273
Investeeringislaen (OÜ Tõrva Veejõud)	2029	1,25%+6 k EURIBOR	398 200	434 400	3 877	4 592
Investeeringislaen (Helme)	2030	1%+6 k EURIBOR	295 536	350 164	2 296	2 539
Kapitalirendi lepingud kokku			4 759	6 949	164	223
SWEDBANK Liising	2021	2,75%	4 759	6 949	164	223
KOKKU			3 143 222	2 859 732	29 631	22 205

Lisa 13 Saadud toetused

Eurodes

	2018.a. tulud			Jääk 31.12.2018
	Saadud tegevus- kulude sihtfinant- seerimine	Saadud siht- finant- seeri-mine põhivara soetuseks	Muud toe- tused	Siht-finant- seerimine (kohustis - nõue +)
Rahalised sihtfinantseerimised				
Riigieelarvest toetusfondi ja tasandusfondi			3 053 259	
SA EAS toetus Tõrva keskväljaku rekonstrueerimiseks		831 812		
Rahandusministeeriumilt ühinemistoetus		400 000		
SA KIK toetus Tõrva linna Riiska piirkonna veemajandus		332 164		
Eesti Kultuurkapitalilt toetus Tõrva kinotehnika soetuseks		60 000		
Rahandusministeerium toetus hajaasustuse programmile		28 727		-5 632
PRIA toetus Hummuli puhkeala arendamiseks		19 500		
Muinsuskaitseameti toetus Helme linnuse varemete konserveerimine		13 000		-15 000
Eesti Muusikakoolide Liidu toetus Tõrva Muusikakoolile		10 000		
Muu toetus (hajaasutuse toetuse tagasimaks isiku poolt)		1 047		
Rahandusministeerium - ühinemistoetus	201 500			
HTM toetus Ala õpilaskodu tegevuseks	30 000			
Eesti Noorsootöö Keskus toetus huvitegevuseks, noorsootööks	17 703			-607
Siseministeeriumi toetus proj. "500 kodu korda"	14 915			
SA KIK toetus gümnaasiumi loodusprojektidele	13 568			800
SA KIK loodusprojektide ettemaksed	0			-2 473
Rahandusministeerium – toetus aadressandmete korrastam.	8 220			1 478
PRIA – koolipiima ja koolipuuvilja toetus	8 021			
Kaitseministeerium – toetus riigikaitsealasele õppele	7 991			
Sotsiaalministeerium – toetus hoolduse koordineerimise proj.	7 548			-14 451
Hariduse Infotehnoloogia SA- toetus koolidele infotehn.	6 970			-4 981
Rahandusministeerium- toetus Tõrva Güm.n.spordinventar	5 000			
Tõrva Kinosõprade Selts – toetus Tõrva kinole Koit	5 000			
Rahandusministeerium – õppelaenu kulude katteks	3 843			
Eesti Olümpiakomitee toetus Tõrva Güm.n.spordirajatisele	3 534			
Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika SA toetused	3 360			
Eesti Töötukassalt palgatoetus ja praktika toetus	3 208			
Tervise Arengu Instituut – toetus projektile „Imelised aastad“	3 169			
Rahandusministeerium – toetus kalmistu viitade soetuseks	3 000			
Eesti Kultuurkapital – kultuuri- ja spordiüritustele toetus	2 465			
Toetused elamumajandusele (end.Helme Teenus)	2 438			
Muud toetused –hajaasustusega seotud toetuste tagastamine	1 671			
Eesti Muusikakoolide Liit toetus (ILOP projekt)	1 060			
Eesti Noorteühenduste Liit	750			
Eesti Kooriühing toetus	640			
Majandus- ja Kommunikatsioonimin.toetus- jalgratturite koolitus	440			
Kultuuriministeerium toetus projektile „Teater maale“	418			209
Mitterahalised sihtfinantseerimised				
HTM toetus koolidele infotehnoloogia seotus	26 036			
Valga Vallavalitsus – raamatukogu raamatute eest	8 315			
Otepää Vallavalitsus (haldusreformi käigus saadud kinnistu)		8 378		
Kokku saadud toetused 2018.a.	390 783	1 704 628	3 053 259	
Kokku sihtfinantseerimiseks saadud ettemaksed (lisa 11)				-43 144
Kokku saamata sihtfinantseerimine (lisa 4)				2 496
SAADUD TOETUSED KOKKU			5 148 670	

Kokku saadud toetused 2017.a.	522 457	412 105	2 617 386
Kokku sihtfianatseerimiseks saadud ettemaksed			-15 263
Kokku saamata sihtfinantseerimine			394 018
SAADUD TOETUSED KOKKU			3 551 948

Riigieelarvest saadud maksed toetusfondi eraldati järgmisteks tegevusteks: hariduskulude katmiseks 1 490 728 (2017.a. 1 319 283 eurot), sotsiaaltoetuste ja -teenuste osutamiseks 210 667 eurot (2017.a. 151 091 eurot), sündide ja surmade registreerimiseks toetus 1 140 eurot (2017.a. 632 eurot), teede ja tänavate remondiks ja korrashoiuks antav toetus 242 092 eurot (2017.a. 243 005 eurot), laste ja noorte huvihariduseks 75 839 eurot (2017.a. 54 825), keskkonnaalaseks tegevuseks 15 546 (2017.a. 9744), lasteaiaõpetajate palgakuludeks 75 839 (2017.a. 6 152).

Üldisesse reservi kohalike omavalitsuste maksulaekumiste erinevuste tasandamisest tulenevalt laekus 869 055 eurot (2017.a. 832 654 eurot).

Lisa 14 Tulud kaupade ja teenuste müügist

Eurodes

	2018	2017
Tulu tervishoiuallasest tegevusest	1 809 131	1 746 035
Tulud vee- ja kanalisatsiooniteenuste eest	357 828	336 805
Tulud elamu- ja kommunaalmajanduse tegevusest	119 350	147 459
Tulud haridusalasest tegevusest	105 832	119 214
Üür ja rent	85 036	97 213
Tulu sotsiaalalasest tegevusest	68 536	170 404
Muu toodete ja teenuste müük	38 745	24 681
Muu majandustulu	34 692	62 295
Tulud kultuuri ja kunstialasest tegevusest	22 855	26 207
Üür ja rent kinnisvarainvesteeringutelt (vt. lisa 7)	9 473	11 452
Saadud riigilõivud	8 520	4 425
Tulud spordi ja puhkealasest tegevusest	3 020	2 141
Tulu transporditeenuselt	426	9 481
Kokku tulud kaupade ja teenuste müügist	2 663 444	2 757 812

Lisa 15 Muud tegevustulud

Eurodes

	2018	2017
Kahjutasud, hüvitised	98 535	15 639
Kasum/kahjum põhivara müügist	89 627	17 642
Vee erikasutustasud (vt lisa 3)	25 408	39 127
Muu kasutatud vara müük	1 800	0
Kokku muud tulud	215 370	72 408

Lisa 16 Antud toetused

Eurodes

	2018	2017
Sotsiaaltoetused füüsilistele isikutele		
Toimetulekutoetused	-61 999	-83 393
Toetus puudega inimestele ja hooldajale	-46 830	-57 106
Muu peretoetus	-35 576	-83 082
Matusetoetus	-28 100	-18 059
Sünnitoetus	-25 290	-26 429
Toetus eakatele	-16 492	-5 856
Erijuhtudel makstav sotsiaalmaks	-9 258	-6 903
Muu	-3 340	-4 823
Õpilaste sõidusoodustus	-1 774	-3 061
Toitlustustoetused	0	-26 636
Kokku sotsiaaltoetused	-228 659	-315 348
Toetused tegevuskuludeks		
Toetus mtü-dele ja sihtasutustele	-139 595	-159 654
Toetus füüsilistele isikutele	-16 500	-11 470
Toetused äriühingutele	-1 200	-10 203
Toetused põhivara soetuseks		
Toetus hajasustuse projektidele	-62 448	-62 854
Kokku toetused tegevuskuludeks ja põhivara soetusteks	-219 743	-244 181
Muud toetused		
Liikmemaksud		
Valgamaa Omavalitsuste Liit	-58 303	-48 830
Muud liikmemaksud (MTÜ ja SA)	-10 768	-9 714
Valgamaa Ühistranspordikeskus MTÜ	-8 482	0
Eesti Linnade Liit	-2 823	0
Eesti Maaomavalitsuste Liit	0	-2 663
Kokku liikmemaksud	-80 376	-61 207
Kokku antud toetused	-528 778	-620 736

Sotsiaaltoetuse osas käsitleti toitlustustoetusena koolilõunaks makstavad toetused (toetusena arvestatud osa õpilastele koolilõuna eest tasumiseks). 2018.aastast arvestatakse koolilõuna kulud hariduse tegevusalal. Suure osa antavatest toetustest mittetulundusühingutele moodustavad toetused spordiklubidele.

Lisa 17 Tööjõukulud

Eurodes

Tegevusvaldkond	2018		2017	
	Töötajate arv	Töötasukulud	Töötajate arv	Töötasukulud
Haridus	197	-2 225 601	196	-1 965 343
Tervishoid	33	-383 174	21	-251 268
Vaba aeg, kultuur	27	-233 517	24	-197 854
Vallavalitsus	18	-330 446	30	-615 970
Elamu ja kommunaalmajandus	3	-20 915	24	-175 913
Sotsiaalne kaitse	17	-171 019	22	-194 998
Veevarustus	11	-112 498	7	-62 793
Maakorraldus	9	-104 630	8	-88 416

Muu majandus	14	-92 042	1	-4 016
Volikogu	0	-44 887	3	-89 327
Korrakaitse	0	-1 380	0	0
Kokku töötajate arv ja töötasukulud	329	-3 720 109	336	-3 645 898
Ajutise lepingu alusel		-90 535		-53 182
Kokku töötasukulud		-3 810 644		-3 699 080

Töötajate arvuna on esitatud keskmine töötajate arv taandatuna täistööajale. Ajutiste töölepingute korral ei ole töötajate arvu leitud. Töötajate arv tabelis on jaotatud tegevusvaldkonna põhiselt (valdkond, milles on kulu tehtud).

	2018	2017
Töötasukulud kokku	-3 810 644	-3 699 080
Sotsiaalmaks ja töötuskindlustusmaksed	-1 284 098	-1 248 799
Erisoodustused		
Töötajate õppelaenude kustutamine	-2 339	-3 515
Kokku tööjõukulud	-5 097 081	-4 951 394

Lisa 18 Muud tegevuskulud

Eurodes

	2018	2017
Raviteenused (kiirabiteenus)	-1 186 200	-1 180 614
Kinnistute, hoonete ja ruumide halduskulud	-609 005	-703 860
Käibemaksukulu	-556 389	-670 692
sh. käibemaksukulu põhivara soetuselt	-234 075	-356 269
Toiduained ja toitlustusteenused	-192 036	-167 971
Õppevahendite ja koolituse kulud	-231 231	-195 748
Kultuuri ja vaba aja kulud	-211 474	-187 571
Rajatiste majandamiskulud	-276 558	-222 010
Sotsiaalteenused	-216 180	-143 364
Administreerimiskulud	-139 722	-165 082
Sõidukite majandamiskulud	-139 172	-132 603
Info ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud	-103 401	-79 480
Muud majandamiskulud	-79 723	-54 625
Inventari majandamiskulud	-78 329	-95 658
Koolituskulud	-69 499	-62 253
Meditiini ja hügieenikulud	-52 878	-58 756
Loodusressursimaks	-30 953	-29 522
Töömashinate ja seadmete majandamiskulud	-24 087	-22 669
Raamatud raamatukogudele	-23 506	-22 291
Muud ebatavalised kulud (varade alahindamine)	-22 500	0
Tootmiskulud	-16 288	-35 640
Lähetuskulud	-7 602	-10 567
Ebatõenäoliselt laekuvad arved	-7 418	-6 281
Vormirietus	-4 359	-4 126
Tulumaks	-2 426	-1 401
Muu erivarustus	-2 278	-4 900
Riigilõivud	-988	-1 603
Maamaks	-800	-800
Muu	-447	-808
Uurimis- ja arendustööd	0	-12 518

Kahjutasu, viivised	0	-9 968
Trahvid	0	-1 652
Kokku majandamiskulud	-4 285 449	4 285 033

Lisa 19 Seotud osapooled

Eurodes

Tõrva Vallavalitsuse konsolideeritud aruandes on loetud seotud osapoolteks:

- 1) kohaliku omavalitsuse volikogu liikmed, valitsuse liikmed, asutuse juhid ning omavalitsuse valitseva mõju all oleva sihtasutuse ja äriühingute juhatuse ja nõukogu liikmed ning eespool nimetatud isikute lähedased pereliikmed, kelle puhul võib eeldada olulise mõju olemasolu;
- 2) sihtasutused, mittetulundusühingud ja äriühingud, milles eespool nimetatud punktis isikud omavad omandiõigust alates 20 %-st või hääleõigust nende juhtimises nõukogu või juhatuse kaudu alates 20%-st.

Antud lisas ei avaldata informatsiooni rida-realt konsolideeritud üksustega tehtud tehingute kohta (OÜ Tõrva Tervisekeskus, SA Tõrva Haigla ja OÜ Tõrva Veejõu kohta (vt. informatsiooni lisas 5 ja 6).

Konsolideerimisgrupi tegev- ja kõrgema juhtkonna liikmetele arvestatud tasud 2018.a.

	Konsolideerimisgrupi tegev- ja kõrgema juhtkonna keskmine töötajate arv (taandatuna täistööajale)	Tasude kogusumma eurodes
Volikogu liikmed		44 888
Vallavalitsuse liikmed	6	170 673
Asutuse juhid (juhatuse liige)	2,0	52 935

Ülaltoodud tasud on arvestatud ilma sotsiaalmaksu ja töötuskindlustusmakseteta.

Nõukogu liikmetele on tasusid maksnud OÜ Tõrva Veejõud, OÜ Tõrva Tervisekeskus ja SA Tõrva Haigla.

Informatsiooniks on toodud allpool olevates tabelites 2018.a. ja 2017.a. tehingud, mis on teadaolevalt toimunud seotud osapooltega normaalsel turutingimustel või vastavalt seaduses sätestatud tingimustele.

Tehingud tegev- ja kõrgema juhtkonna liikmete ja nende lähedaste pereliikmetega seotud sihtasutuste, mittetulundusühingute ja äriühingutega 2018.a.

Üksus	Tehingute sisu	Tulud	Kulud	Nõuded	Kohus- tised
SA Tõrva Kirik-Kammersaal	Antud toetused	0	34 790	0	0
MTÜ Tõrva Spordiselts	Antud toetused	0	9 600	0	0
Keskväljaku Lillesalong OÜ	Ostetud kaubad ja teenused	2 174	4 524	189	101
MTÜ Tõrva Kunsti ja Käsitöö koda	Ostetud kaubad ja teenused	0	369	0	0
Viisu Eero Auto OÜ	Ostetud kaubad ja teenused	0	1 864	0	343
Tõrva Tarbijate Ühistu	Ostetud kaubad ja teenused	6 167	20 459	0	1 965
Tõrva PS Eluratas	Antud toetused	0	2 000	0	0
MTÜ Tõrva Jalgpalliklubi	Antud toetused	0	11 300	0	3 650
MTÜ Tõrva Kinosõprade Selts	Saadud toetused	5 000	0	5 000	0
MTÜ Tõrva Kinosõprade Selts	Ostetud kaupad	0	58	0	0
MTÜ Taagepera Külaselts	Antud toetused	0	7 131	0	1 300
MTÜ Usun Headusesse	Antud toetused	0	600	0	0
TM Hooldusgrupp OÜ	Ostetud kaubad ja teenused	0	4 092	0	0
MTÜ Tõrva Noorte Liit	Ostetud kaubad ja teenused	0	3 775	0	0
MTÜ Valgamaa	Antud eraldised	0	58 303	0	0

Omavalitsuste Liit					
MTÜ Valgamaa	Antud eraldised	0	8 482	0	0
Ühistranspordikeskus					
MTÜ Mulgimaa Arenduskoda	Antud eraldised	0	3 320	0	0
MTÜ Mulgimaa	Ostetud kaubad ja teenused	0	938	0	0
Kogukonnakööök					
Rahvakultuuri Keskus	Ostetud teenused	0	483	0	0
SA Valgamaa Arenguagentuur	Ostetud kaubad	0	86	0	0
MM Maailm OÜ	Ostetud teenused	0	4 046	0	0
Paadisildade OÜ	Ostetud teenus	0	1 224	0	0
Maire Riit FIE	Ostetud teenus	0	35	0	0

Tehingud tegev- ja kõrgema juhtkonna liikmete ja nende lähedaste pereliikmetega seotud sihtasutuste, mittetulundusühingute ja äriühingutega 2017.a.

Üksus	Tehingute sisu	Tulud	Kulud	Nõuded	Kohustised
SA Tõrva Kirik-Kammersaal	Antud toetused	0	31 535	0	0
SA Tõrva Kirik-Kammersaal	Ostetud kaubad ja teenused	0	400	0	0
MTÜ Tõrva Spordiselts	Antud toetused	0	17 660	0	0
MTÜ Tõrva Spordiselts	Ostetud kaubad ja teenused	305	0	0	0
Keskväljaku Lillesalong OÜ	Ostetud kaubad ja teenused	2 746	2 506	67	153
MTÜ Tõrva Kunsti ja Käsitöö koda	Ostetud kaubad ja teenused	0	150	0	0
Viisu Eero Auto OÜ	Ostetud kaubad ja teenused	0	5 057	0	0
Tõrva Tarbijate Ühistu	Ostetud kaubad ja teenused	179	16 606	0	1 538
EELK Helme Maarja Kogudus	Ostetud kaubad ja teenused	54	0	0	0
Tõrva PS Eluratas	Antud toetused	0	2 000	0	0
MTÜ Tõrva Jalgpalliklubi	Antud toetused	0	5 540	0	0
MTÜ Tõrva Kinosõprade Selts	Antud toetused	0	256	0	0
MTÜ Usun Headusesse	Antud toetused	0	200	0	0
TM Hooldusgrupp OÜ	Ostetud kaubad ja teenused	0	1 606	0	0
Võrtsjärve SA	Antud liikmemaks	0	430	0	0
Tõrva Haigla SA	Ostetud teenused	0	12 402	0	1 070
MTÜ Põdrala Külade Ühendus	Antud projektitoetus	0	9 384	0	0
MTÜ Valgamaa Omavalitsuste Liit	Antud eraldised	0	7 957	0	0
Tõrva Veejõud OÜ	Ostetud teenused	0	1 678	0	157
MTÜ Ritsu Külaselts	Antud toetus	0	13 050	0	0
EELK Taagepera Jaani Kogudus	Antud toetus	0	700	0	0
Helme Pansionaat OÜ	Ostetud teenused	0	108 805	0	380
Kivimäe Hostel OÜ	Ostetud kaubad ja teenused	250	1 678	0	0

Lisa 20 Tingimuslikud kohustised

Potentsiaalne tulumaks dividendidelt

Konsolideerimisgruppi kuuluvatel ettevõtetel on bilansipäeva seisuga jaotamata kasum. Dividendide väljamaksmisel kaasneb sellega tulumaksukulu 20/80 netodividendidena väljamakstavalt summalt Maksimaalselt võimaliku tulumaksukohustuse arvestamisel on lähtutud eeldusest, et jaotatavate

netodividendide ja kasumiaruandes kajastatava dividendide tulumaksu kulu summa ei ületaks jaotuskõlblikku kasumit seisuga 31.12.

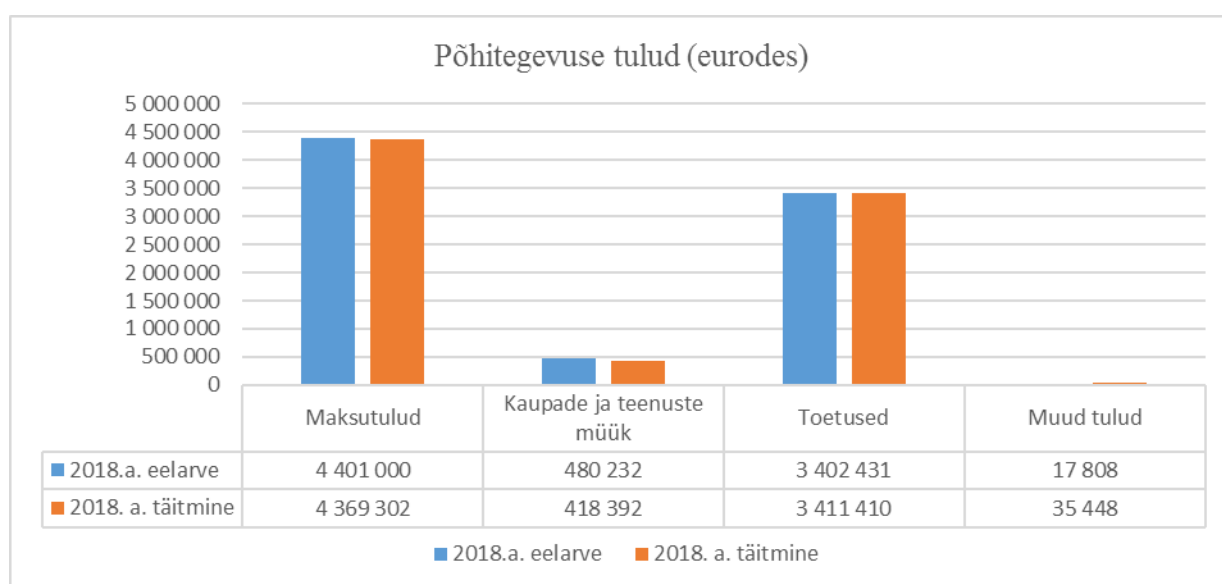
Konsolideerimisgruppi kuuluvatel ettevõtetel on bilansipäeva seisuga jaotamata kasumit kokku 11 290 tuhat eurot väärtuses, millelt arvestatud potentsiaalne tulumaks on esitatud tingimusliku kohustusena summas 2 822 tuhat eurot.

Lisa 21 Selgitus eelarve täitmise aruande kohta

Põhitegevuse tulud

Tõrva valla 2018.a. eelarve kinnitati 20.veebruari 2018.a. Põhitegevuse tulude suurus oli 8 148 624 eurot. Valla eelarvet muudeti aasta jooksul nelja lisaeelarve vastuvõtmisega. Lisaeelarvetega suurendati põhitegevuse tulusid 153 847 euro võrra. Tulude osa suurenes eelarve eelkõige saadud toetuste osas (93 708 eurot), mille põhiosa moodustas on sihtotstarbeliselt saadud toetused tegevuskuludeks (projekti toetused). Samuti suurenesid põhitegevuse tulud kaupade ja teenuste müügi osas 54 851 euro võrra. Seda just OÜ Helme Teenuse tegevuse üle toomisega valla tegevusalade alla. Põhitegevuse tulude lõplikuks eelarveks oli **8 301 471 eurot**.

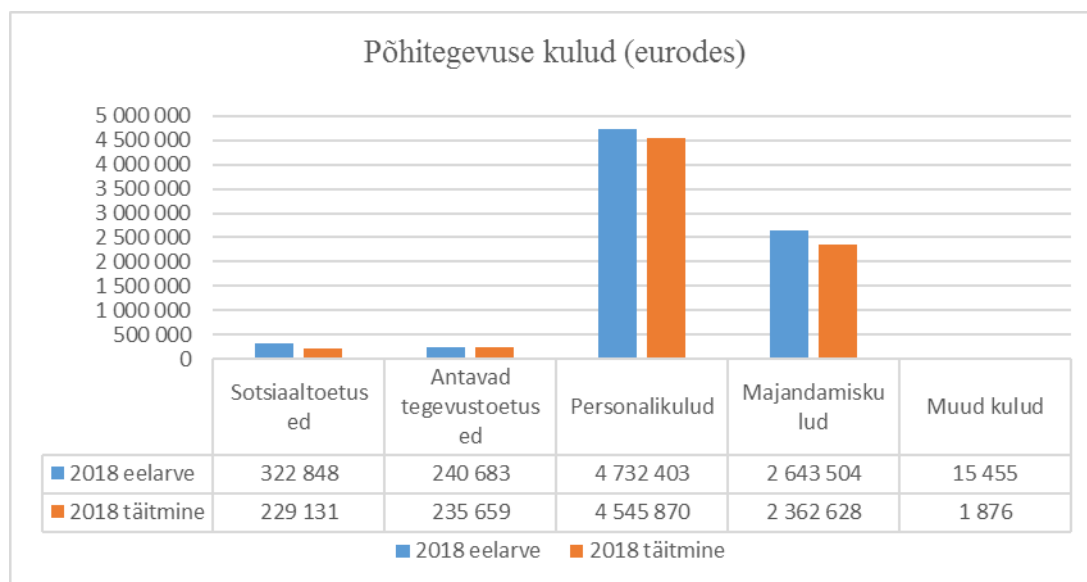
Põhitegevuse **tulude tegelik laekumine oli 8 234 550 eurot**, mis oli väiksem vastuvõetud eelarvest 66 921 euro võrra, mille põhjuseks oli eelkõige sotsiaalteenuste eest (kaupade ja teenuste müük) vähem laekumine. Vastuvõetud eelarves oli arvestatud Hummuli hoolekandeesutusest laekuva tulu ja kuluga, kuid selle asutuse majandamine anti 2018.a. maikuust üle SA Tõrva Haiglale.

Põhitegevuse kulud

Põhitegevuse kulude eelarve oli eelarve vastuvõtmisel 7 844 034 eurot. Lisaeelarvetega suurendati aasta jooksul eelarve kulusid 110 859 euro võrra. Kulude osas suurenes aasta jooksul eelkõige tegevuskulude osas (majandamiskulud ja personalikulud). Tegevuskulude suurendamise põhjuseks eelkõige oli OÜ

Helme Teenuse tegevuse ületulekuga Tõrva valla tegevusse, aga ka aasta jooksul vallas rahastusprojektidega saadud tegevusega. Põhitegevuse kulude **lõplikuks eelarveks oli 7 954 892 eurot** Põhitegevuse kulude **tegelik summa aasta lõpuks oli 7 374 622 eurot**, mis moodustas 93% eelarve kuludest.

Reservfond on eelarve põhitegevuse kulude (muud kulud) osa.
Reservfondi kasutamine :

Kuupäev	Dok.nr	Selgitus	Summa €
20.02.2018	Volikogu määrus nr.9	Eelarve vastuvõtmine	40 000,00
23.04.2018	VV korraldus nr. 257	Ritsu spordibaasile väljapääsuvalgustite paigaldamine	-300,00
30.05.2018	VV korraldus nr. 348	Mulgi Elamuskeskuse rajamise omafinantseeringu kuludeks	-7 200,00
06.06.2018	VV korraldus nr. 366	Magnus Kirdile toetus suurpäraste sportlike tulemuste eest.	-1 000,00
11.10.2018	VV korraldus nr. 559	Magnus Kirdile ja tema treenerile toetuse maksmiseks	-4 500,00
25.10.2018	VV korraldus nr. 584	SA Tõrva Kirik-Kammersaalile suitsuandurite paigaldus	-800,00
28.11.2018	VV korraldus nr. 627	Mulgi Elamuskeskuse rajamise omafinantseeringu kuludeks	-11 000,00
Reservfondi jääk 31.12.2018			15 200,00

Eelarve täitmisel kujunes **põhitegevuse tulemiks 859 386 eurot.**

Investeeringistegevus

2018.a eelarvesse oli planeeritud tulu põhivara müügist 3 000 eurot. Põhivara müügist laekus 13 434 eurot.

2018.a. soetati põhivara 2 461 113 euro eest. Põhiliseks investeeringisobjektiks oli 2018.a. Tõrva keskväljaku rekonstrueerimine 2 247 tuh euro väärtuses. 2018.a. suuremad soetused olid lisaks keskväljaku rekonstrueerimisele veel Hummuli alevikus tehtud asfalteerimistööd 62 tuh eurot, Helme kiriku varemete ja linnuse varemete konserveerimistööd 37 tuh eurot, klaveri soetus Tõrva Muusikakoolile 30 tuh eurot, sotsiaalvaldkonna tööks seotatud 2 sõiduauto 27 tuh eurot, Tõrva-Roobe kergliiklustee rajamine 20 tuh eurot ning Barclay de Tolly mausoleumi rekonstrueerimine 17 tuh eurot.

Finantseerimistegevus

2018.a. võeti laenu Tõrva keskväljaku rekonstrueerimiseks 600 000 eurot ja tagasi maksti pangalaenu laenu 280 309 eurot.

Lisa 22 Tõrva Vallavalitsuse konsolideerimata aruanded

Eurodes

Bilanss

Eurodes

	31.12.2018	31.12.2017
AKTIVA (VARAD)		
Käibevara		
Raha ja pangakontod	681 680	374 365
Maksunõuded ja maksude ettemaksed	411 950	378 265
Muud nõuded ja ettemaksed	45 010	445 193
Käibevara kokku	1 138 640	1 197 823
Põhivara		
Osalused tütar- ja sidusettevõtjates	953 833	728 083
Finantsinvesteeringud	115	115 834
Kinnisvarainvesteeringud	509 691	525 162
Materiaalne põhivara	9 956 117	9 543 709
Immateriaalne põhivara	1 358	2 716
Bioloogilised varad	12 857	12 857
Põhivara kokku	11 433 971	10 928 361
AKTIVA (VARAD) KOKKU	12 572 611	12 126 184
PASSIVA (KOHUSTISED JA NETOVARA)		
Lühiajalised kohustised		
Saadud maksude ettemaksed	551	1 661
Võlad tarnijatele	172 401	1 180 708
Võlad töövõtjatele	64 793	59 658
Muud kohustised ja saadud ettemaksed	192 069	330 566
Laenukohustised	323 095	302 187
Lühiajalised kohustised kokku	752 909	1 874 780
Pikaajalised kohustised		
Laenukohustised	2 421 927	2 123 145
Pikaajalised kohustised kokku	2 421 927	2 123 145
KOHUSTISED KOKKU	3 174 836	3 997 925
NETOVARA		
Eelmiste perioodide akumulieeritud tulem	8 128 259	8 297 477
Aruandeaasta tulem	1 269 516	-169 218
NETOVARA KOKKU	9 397 775	8 128 259
KOHUSTISED JA NETOVARA KOKKU	12 572 611	12 126 184

Tulemiaruanne

Eurodes

	2018	2017
Tegevustulud		
Maksutulud	4 404 867	4 048 796
Saadud toetused	4 813 193	3 614 395
Kaupade ja teenuste müük	448 103	882 547
Muud tulud	40 915	53 912
Tegevustulud kokku	9 707 078	8 599 650
Tegevuskulud		
Tööjõukulud	-4 419 857	-4 426 529
Majandamiskulud	-2 161 310	-2 518 717
Antud toetused	-640 800	-705 582
Muud tegevuskulud	-526 484	-508 372
Põhivara amortisatsioon ja ümberhindlus	-663 543	-592 174
Tegevuskulud kokku	-8 411 994	-8 751 374
Aruandeperioodi tegevustulem	1 295 084	-151 724
Finantstulud ja -kulud		
Intressikulu	-25 672	-17 562
Tulu hoiustelt ja väärtpaperitelt	104	67
Finantstulud ja -kulud kokku	-25 568	-17 494
Aruandeperioodi tulem	1 269 516	-169 218

Rahavoogude aruanne

Eurodes

	2018	2017
Rahavood põhitegevusest		
Tegevustulem	1 295 084	-151 724
Korrigeerimised:		
Põhivara kulum ja väärtuse langus	663 543	592 173
Käibemaks põhivara soetuselt	234 075	356 269
Saadud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	-1 372 464	-401 141
Kasum põhivara müügist	-8 107	-13 991
Antud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	172 032	62 854
Kokku korrigeeritud tegevustulem	984 163	444 440
 Käibevarade netomuutus	 21 692	 46 080
Kohustuste netomuutus	-143 009	-27 328
 Kokku rahavood põhitegevusest	 862 846	 463 192
 Rahavood investeerimistegevusest		
Põhivara soetus	-2 470 465	-1 116 487
Laekunud põhivara müügist	20 450	14 029
Laekunud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	1 767 275	21 308
Tasutud sihtfinantseerimist põhivara soetuseks	-166 685	-42 462
Põhivara toetuse tagasikanne	0	-13 008
Laekunud finantstulud	97	68
Kokku rahavood investeerimistegevusest	-849 328	-1 136 552
 Rahavood finantseerimistegevusest		
Võetud laenud	600 000	895 000
Laenu tagasimaksed	-278 120	-185 394
Kapitalirendi tagasimaksed	-2 189	-7 403
Makstud intressid	-25 894	-18 100
Kokku rahavood finantseerimistegevusest	293 797	684 103
 Rahavood kokku	 307 315	 10 743
 Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	 374 365	 363 622
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	681 680	374 365
Raha ja raha ekvivalentide muutus	307 315	10 743

Netovara muutuste aruanne

Eurodes

	Aruandeperioodi tulem	Akumuleeritud ülejääk	Netovara Kokku
Saldo seisuga 31.12.2016		8 297 477	8 297 477
2017			
Aruandeperioodi tulem	-169 218		-169 218
Saldo seisuga 31.12.2017	-169 218	8 297 477	8 128 259
2018			
Eelmise perioodi tulem	169 218	-169 218	0
Aruandeperioodi tulem	1 269 516		1 269 516
Saldo seisuga 31.12.2017	1 269 516	8 128 259	9 397 775

ALLKIRI MAJANDUSAASTA ARUANDELE

Tõrva Linnavalitsus on koostanud konsolideerimisgrupi majandusaasta aruande.

Aruande juurde kuulub sõltumatu vandeaudiitori aruanne ning Tõrva Vallavalitsuse protokolliline otsus aruande heakskiitmise kohta.

Maido Ruusmann

vallavanem

30.05.2019

/allkirjastatud digitaalselt/